

Teodora Ministras
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXII

Spalis - October 13, 1977

NR. 39

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NAUJA DETENTĖS BANGA

Jau aptemdė Belgrado konferenciją

Jeigu kas nors paskutinius tris ar daugiau metų neskaitė laikraščius, nedaug pralaimėjo. Bent užsienio politikos srityje nedaug kas pasikeitė — po trumpos pertraukos rinkimų metu apie detentę kalbama tiek pat kiek anksčiau. Užpraitą savaitę buvo pranešta apie Washingtono-Maskvos sutarimą dėl taikos konferencijos Palestinos reikalu, pereitą savaitę prezidentas Carteris Jungtinėse Tautose teigė, kad stovime naujo susitarimo dėl strateginių atominių ginklų (SALT) išvakarėse. Ta nauja detentės banga buvo jaučiama ir spalio 4 d. prasidėjusioje Belgrado konferencijoje dėl Helsinkio Akto nuostatų laikymosi. Jau prieš atidarymą TIME (spalio 10 d.) rašė, kad "Carter has muted his human rights campaign", o tos pačios dienos NEWSWEEK aiškina: "U.S. planned to take a low keyed stand on human rights at this week's review in Belgrade".

Iš tikro JAV vyr. delegatas Arthur Goldberg, buvęs JAV ambasadorius Jungtinėm Tautom, atvykęs į Belgradą pareiškė, kad jis nesieks konfrontacijos su Maskva, nepaisant to, kad Sovietų Sąjungos skaitymasis su Helsinkio Akto nuostatais ne tik nerodo daug pažangos, bet net regresą. Maskva iš savo pusės pasisakė norinti "konstruktyvių diskusijų, bet ne pikotos polemikos".

Praktiškai tai reiškia, kad bus keliama prasižengimai su Helsinkio aktu, tačiau be konkretaus kaltinimo paminėjimo, ko ir buvo laikomasi pirmos dienos kalbose. Netgi besistebiant, kad suimami žmonės vien dėl to, kad jie yra susirūpinę Helsinkio Akto nuostatų vykdymu, buvo nutylėtas Sovietų Sąjungos vardas. NEWSWEEK cituoja Rytų Vokietijos disidentą prof. Hellmuth Nitsche: "aš tikiuos, kad Carteris neatsisakys savo žmonių teisių čempiono rolės kaip tas Isakas sūnus, kuris pardavė savo pirmagimio teises už žirnių lėkštę... Aš bijau, kad pradinis entuziazmas žmonių teisių sąjūdžiui Vakaruose bus pranykęs... išblaškytas didžiųjų valstybių jėgos politikos".

Ir tikrai, anot Valstybės Sekretoriaus Vance, pirmasis užsienio politikos tiks-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

las yra susitarti su sovietais dėl strateginių ginklų apribojimo. "If SALT is on" — aiškino tam savaitraščiui vienas JAV pareigūnas — "Belgrado konferencija bus daug trumpesnė ir saldesnė."

Jeigu patikėti laikraščiams, naujas SALT susitarimas faktinai bus labai panašus į Fordo-Brežnevo susitarimą Vladivostoke. Kaip žinia, ten negalima buvo susitarti dėl naujų amerikiečių "skraidančių bombų". Sovietai norėjo jas įskaityti į bendrą 2.400 raketų ir lėktuvų skaičių, dabar jie sutiktų dėl jų pasirašyti atskirą protokolą, kuris numatys ne tik jų skaičių, bet ir jų skridimo tolį.

Visa tai liudija už tai, kad abu kraštai nori ir toliau žaisti "detentes" lošimą. Abiejų kraštų vyriausybės tikisi dėl to pakelti savo prestižą. Ypatingai Carte-

riui šiuo metu po visos eilės nepasisekimų — Bert Lances aferos, abejonių dėl jo energijos plano, neiškių ūkinių perspektyvų, sunkumų su Izraeliu — yra reikalingas bent vienas laimėjimas. Ir jei sovietai pasirodo esą sukalbami, kodėl nesitarti su jais? Teisingai aiškino Kissingeris, kad detentei nėra alternatyvos.

Detentės priešams gal kai kurių vilčių buvo sukėlęs Panamos sutarčių nepopuliarumas. Dauguma amerikiečių esą prieš jas nusistatę. Dėl to tačiau negali užmiršti, kad panamiečių yra tik milijonas ir kol kas su jais dar nereikia kovoti. Nedaug kas priešinosi Amerikoje ir Vietnamo karui, kol ten dar nebūgali ėjosi. Blogiau, kai karą reikia vienaip ar kitaip pajusti ant savo kailio. Paskutiniai įvykiai, jei ką įrodo, tai tik tai, kad anksčiau ar vėliau prie "detentes" mielai grįžta kiekviena JAV administracija.

KO JAV DELEGACIJA REIKALAUŠ BELGRADE?

SVARBUS SEN. R. DOLE PAREIŠKIMAS WASHINGTONE APIE ŽMOGAUS TEISES IR BALTIJOS VALSTYBIŲ LAISVO APSISPRENDIMO TEISĘ.

Pabaltiečių demonstracijose Washingtono, D. C. rugsėjo 24 d. sen. Robert Dole (resp., Kansas) pasakė įsidėmėtiną kalbą. Pradžioje jis atkreipė dėmesį į demonstracijos plakatus,

pažymėdamas, kad jie gerai parodo, koksai vergijos gyvenimas yra Baltijos valstybėse. Jis pabrėžė, kaip demonstracijose matomi lietuvių ženklai kalba apie genocidą ir reikalauja žmogaus

teisių Baltijos valstybėse. Toliau jis kalbėjo: Kaip narys vadinamos Helsinkio komisijos aš noriu pasakyti, kad didžiuojusi galėdama šiandien čia būti ir atkreipti dėmesį į žmogaus teisių pažeidimus, kurie vyksta Baltijos valstybėse nuo pat to laiko kai Sovietų Sąjungos daliniai įžygiavo į Jūsų kraštus daugiau kaip prieš 30 metų, ir tai nežiūrint sudarytų tarptautinių sutarčių.

Maskva įjungė Baltijos valstybes į Sovietų Sąjungą ir, mūsų kreditui, reikia pasakyti, kad Jungtinės Amerikos Valstybės niekada nepripažino šios neteisėtos inkorporacijos, ir mes privalome niekada nepripažinti ir ateityje.

Labai svarbu nefalsifikuoti Helsinkio konferencijos atsiradimo. Gali šiandien atrodyti keista, bet Sovietų Sąjunga buvo tas kraštas, kuris perdėtai stūmė, kad ta konferencija įvyktų. Maskva norėjo sulaukti savo pokarinių ribų pripažinimo be formalios taikos konferencijos, kurioje jiems būtų tekę atsakyti dėl neteisėtai pagrobtų kraštų. Slaptas ir gėdingas Molotovo ir Ribentropo

(Nukelta į 3 psl.)

ANDRIAUS KUPREVIČIAUS TRIUMFAS

AURELIJA BALASAITIENĖ

A. Kuprevičius

dagogas ir todėl "nenuostabu, kad Gartner'io auditorija buvo sausakimšai pripildyta."

Kai penktadienio vakare, dar gerokai prieš koncerto pradžią, artinausi prie Clevelando Meno Muziejaus didingų pastatų komplekto, mane stebino didelis automobilių susigrūdimas. Erdviame vestibulyje bestovinėjanti minia vertė mane spėlioti, kad be Kuprevičiaus koncerto esama dar kokio nors įvykio. Pasiklausius uniformuotą pareigūnę, įtemptai su skaitliuku rankoje skaičiuojančią besiveržiančią pro duris masę žmonių, kur esama Kuprevičiaus koncerto, ji man su šypsena atsakė: "Čia visi į Kuprevičiaus koncertą". Eilėje mačiau lietuviškų veidų, nors jie sudarė labai nežymią mažumą.

Didžioji Muziejaus reitalių salė, beveik asketiškos konstrukcijos, savo išvaizda pilnai atitinka modernios meno šventovės stilių. Specialios akustikai pritaikytos medžio ląstelių sienos, aukštai išgaubtos lubos, scena be uždangos, kurios viršuje akį traukia įmantri vargonų konstrukcija, primenanti angelų sparnus — visa tai iškilmingai ir oriai supa scenos vidury vienišą juodą koncertinį rojalį. Vėliau teko patirti, kad sale talpina 700 asmenų, tačiau, pagal oficialią statistiką, buvo įleisti apie 760 klausytojų, dalis koncerto metu turėjo pasitenkinti vieta ant į balgoną vedančių laiptų.

Pianistą publika pasitiko ilgais plojimais. Pirmiems akordams suskambėjus, net ir tyliausio pianissimo metu atrodė, kad klausytojai yra sulaukę kvapą. Nebūdama

(Nukelta į 6 psl.)

Sen. Robert Dole kalba pabaltiečių demonstracijoje WASHINGTONO rugsėjo 24 d. A. Plaušinaičio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

DETENTE IR ŽENEVOS KONFERENCIJA. — EUROKOMUNIZMO GALAS PRANCŪZIJOJE. — ITALIJOS KAIRIOSIOS ATSKALOS. — DOVANOS BELGRADO KONFERENCIJOS-PROGA.

Washingtono — Maskvos bendras komunikatas dėl ženevos konferencijos Palestinos reikalams sušaukimo susilaukė daug kritikos iš Izraelio ir Amerikos žydų pusės. Kam, girdi, traukti sovietus į tuos reikalus, kurie Kissengerio diplomatijos dėka buvo virtę amerikiečių-žydų ir arabų vidaus klausimais? Atsakymas galėtų būti toks, kad Sovietų Sąjunga kartu su JAV yra nuo seno tos pertraukos ženevos konferencijos pirmininkai ir tokiu būdu sovietų vistic negalima būtų apeiti. Be to, Washingtonas susitarimą su Maskva gali panaudoti kaip spaudimą į Izraelį — negi gali priešintis abiem Super-valstybėms kartu? O svarbiausia tas susitarimas prisidėjo prie naujos detentės bangos.

Kaip žinia, sovietai nuo seno buvo arabų pusėje. Jie apginklavo Egiptą ir Siriją karams su Izraeliu. Jie taip pat visados kalbėjo apie palestiniečių t. y. Palestinos arabų — 'tautines teises', tuo tarpu Washingtonas, pradžioje kalbėjęs apie palestiniečių "teisėtus interesus", progresavo iki 'teisėtų teisių' (legitimate rights). Pagal sovietų 'tautinių teisių' sąvoką, palestiniečiai turėtų teisę į savo valstybę, tuo tarpu pagal amerikiečių 'teisėtų teisių' sąvoką tai nėra visai aiškiai pasakoma. Įdomu, kad sovietai už garbę kartu su amerikiečiais pasirašyti sutiko su amerikiečių pažiūra — Washingtono ir Maskvoje kartu paskelbtas komunikatas kalba apie "teisėtas teises", o ne 'tautines teises'. Tai yra nuolaida Izraeliui, kuris iki šiol atsisakydavo derėtis dėl tautinės palestiniečių valstybės įsteigimo buvusioje Palestinos teritorijoje. Izraelis taip pat reikalauja, kad arabų valstybės formaliai pripažintų jo egzistenciją ir užmegstų su juo diplomatinis santykius. Su tuo ir sovietai, pasisakydami komunikate už bet kokio susitarimo 'įteisinimą ir kontruktualinę formalizaciją', nors mūsų byloje dėl to paties su lenkais sovietai, kaip matysime iš Sidzikausko atsiminimų, buvo mūsų pusėje t. y. pasisakė už teisę tokius santykius neužmegsti.

Po sutarimo su Maskva, Carteris su Vance susitarė ir su Dayan'u kaip tą susitarimą interpretoti ir iš tikro sušaukti ženevos konferenciją. Tas susitarimas laikomas paslapyje iki dėl jo pasisakys kitos suintere-

sotos t. y. arabu valstybės.

★

'Detente' tarp amerikiečių ir sovietų pasireiškė ir pažiūrose į 'Eurokomunizmą'. Washingtonas su dideliu rūpesčiu žiūrėjo į galimybę, kad komunistai galėtų atsirasti NATO ministerių taryboje, o Maskva Eurokomunizmo bijo, nes jis galėtų užkrėsti Rytų Europą savo laisvės pamėgimo, daugiapartės demokratijos ir nepriklausomybės nuo Maskvos idėjų bacilomis. Pavojus, kad Prancūzijoje galėtų ateinančius rinkimus laimėti kairiųjų koalicija — 'Union de la Gauche' — buvo laikomas realiu iki šių metų rugsėjo vidurio, kada tos koalicijos partneriai, kaip jau šioje vietoje rašėme, negalėjo susitarti dėl koalicijos programos. Komunistai reikalavo daug didesnio pramonės nusavinimo negu socialistai, o ypač radikalai — socialistai galėjo sutikti. Daug kas komunistų reikalavimus išžiūrėjo Maskvos įsakymą. Paryžiškis Le Monde rugsėjo 24 d. pirmame puslapyje paskelbė vedamąjį, kuris buvo nedviprasmiškas, nors ir su klausukais, pavadinamas "Maskvos ranka"?

Bet ir be Maskvos įsakymo, prancūzų kompartija turėjo sumetimų nenorėti dalyvauti valdžioje. Mat, ji būtų tik jaunesniuojų partneriu, pirmu smuiku griežtų socialistai, kurie gali tikėtis 30% visų balsų prieš komunistų 20%. Ir kadangi sunku tikėtis, kad naujai vyriausybei pasisektų gal geriau būtų toje vyriausybėje visai nedalyvauti paliekiant opozicijoje. Šiuo metu, prancūzų kompartijai svarbu ne tiek valdžia, kiek konkurentų socialistų sukompromitavimas ir sunaikinimas.

Iki šiol daug kas Prancūzijos likimą įsivaizdavo taip: kairiųjų koalicija laimi seimo rinkimus. Nauja socialistų vado Mitterando vyriausybė tačiau negali susitvarkyti nei su bendrais

krašto reikalais nei su savo t. y. kairiais komunistais. Tuos rinkimus laimėtų dešinieji gaulistai su buvusiu ministru Jacques Chirac priešakyje. Jis atrodytų kaip pačios Apvaizdos duotas de Gaulle įpėdinis. Dabar, jei kairieji negalėtų sulipdyti naujos koalicijos, socialistai, laimėję daugiausiai balsų, galėtų sudaryti koaliciją su prezidento Giscardo respublikonų partija. Tai būtų centro-kairės koalicija. Maskva būtų ja patenkinta, ji neturi nieko prieš dabartinę Prancūzijos vyriausybę. Patenkintas būtų ir Washingtonas.

Paskutiniaisiais tyrinėjimais, jei prezidentiniai rinkimai būtų šiandien, Giscard laimėtų ta pačia proporcija kaip 1976 m. Jis gautų 52% visų balsų, o Mitterand 48%.

★

Jei jau esame Europoje ir prisiminame Eurokomunizmą... Reikėtų atsiminti, kad kompartijos susilaukė konkurencijos ne tik iš socialistų, kurie, atrodo, vis stiprėja, bet ir iš kairiųjų atskalų. Tokioje Italijoje yra bent penkios tokių atskalūnų grupės:

1. "Manifesto" — tai daugiausia vidurio klasės intelektualų grupė, pašalinta iš kompartijos už jos politikos kritikavimą. Ji turi 4 atstovus seime, bet jos įtaka, atrodo, mažėja.

2. Lotfa Continua (Nuolatinė Kova) — anksčiau buvusi labai veikli grupė, kaltina kompartiją už darbo klasės išdavimą. Dauguma jos pasekėjų yra iš darbininkų tarpo. Laikui bėgant jos įtaka tačiau gerokai sumažėjusi. Ji pasisako už terorą prieš policininkus, kurie pirmieji šauna į demonstrantus.

3. Darbininkų Avangardas ir Proletariato Vienybės Demokratų partija, kuri turi vieną atstovą seime. Tose giminingose grupėse spiečiasi daugiau darbo klasės aktyvistai.

4. Neorganizuoti autonomistai. Jų esą tarp 5,000 ir 10,000. Jie yra susiskirstę į smulkias grupes. Protestuoja prieš 'darbo vergiją' ir tikisi, kad kada nors mašinos visai pakeis žmones fabrikuose.

5. Organizuoti autonomistai, skiriasi nuo pirmųjų savo disciplina. Jie kovoja už darbininkų teises prieš įmonių vadovybę ir darbo unionus.

Aktyviausi autonomistai yra susibūrę į keletą teroro grupes. Viena tokių grupių, pavadinusi 'Trečioji Organizacija', atakoja visus 'darbo klasės priešus', kita — Fronto linija — parenka taikinius iš pramonininkų. Šalia jų dar iš seno veikia Raudonosios Brigados ir Ginkluotųjų Partizanų Banduoliai. Tos dvi grupės yra atsakingos už daug žmonių pagrobimą ir atentatus. Atrodo, kad jos turi vieną vadovybę. (Pirmoji susideda iš studentų, antroji iš kriminalinių nusikaltėlių). Abi grupės turi ryšius su baskų teroristais ETA ir Vakarų Vokietijos Raudonosios Armijos Dalimi. Nepaisant 250 įtariamų terorizmu asmenų suėmimo, Italijoje teroras siaučia toliau.

★

Grijtant dar prie Belgrado konferencijos... Prieš ją Čekoslovakija, Vengrija

ir Lenkija paleido iš kalėjimų ir net leido išvažiuoti kai kuriems disidentams. Rytų Vokietija konferencijos proga į Vakarų Vokietiją išleido 90 politinių kalinių... visai dykai. Mat, iki šiol Rytų Vokietija išleisdama kam nors išvažiuoti į Vakarų Vokietiją, iš Vakarų Vokietijos reikalavo ir gaudavo po 40.000 DM — t. y. netgi 20.000 dolerių. Girdi, tai atlyginimas už į tuos žmones investuotą kapitalą jų švietimui. Per metus Vakarų Vokietija išpirkdavo tokiu būdu apie 1.200-1.300 politinių kalinių.

SCREW MACHINE OPERATOR

SET UP AND PRODUCTION

Good all around mechanical ability. Liberal benefits including profit sharing.

DAY SHIFT

Call or Apply

(201 696-5533)

McCRAW-EDISON CO. POWER SYSTEMS DIVISION

92 Newark-Pompton Turnpike Wayne, N. J. 07003

An Equal Opportunity Employer (37-39)

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

SEKTINAS PAVYZDYS

Prieš trejetą savaitę Stasio Lukošiaus-Lukoševičiaus sesers ir brolių iniciatyva, kapuose buvo pašventintas jo paminklas ir susirinkusių giminių bei draugų tarpe Lietuvos Laisvės Salėje, Elizabethe, prisimintas Stasys jo mirties metinių proga.

Kaip daugelis Elizabethe ir apylinkės lietuvių gerai žino Stasys Lukošius buvo darbštus ir aktyvus įvairių lietuvių organizacijų narys ir rėmėjas. Jis dar gyvas būdamas, buvo dosnus aukotojas lietuviškai kultūrai ir šalpai, o ypač spaudai.

Nuo savo atvykimo į Ameriką tapęs Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Elizabethe skyriaus nariu, jis neužmirštamai ir sėkmingai įsitraukė į rėmimą Vilties Draugijos ir jos leidžiamo laikraščio Dirva. Jis prenumeravo bemaž ir visą kitą lietuvišką spaudą. Bet, jis ne tik kasmet, vien vajų metu, bet kasdien ieškojo ir rado Vilties Draugijai naujų narių ir Dirvai prenumeratorių bei aukotojų. Ilustracijai užtenka tik paminėti kiekvienų metų Dirvos prieškalėdinį numerį, užpildytą kalėdiniais sveikiniiais Elizabethe ir apylinkės profesionalų, biznierių ir privačių asmenų. Tai nebuvo menka, jo dėka, Dirvai Kalėdine dovana. Ne veltui, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Elizabethe skyriaus valdyba jo atminčiai pagerbti nutarė šį Stasio pradėtą darbą tęsti ir tęsia po jo mirties.

Kaip minėjau, prie jo kapo pašventintas gražus, juodo granito, paminklas. Bet Stasys pasistatė sau ir kitą paminklą apie kurį labai nedaug kas žino. Jis yra tiek pat gražus kaip ir tas granito paminklas prie jo kapo, nes jis yra gražiu pavyzdžiu, kuriuo galėtume ir turėtume pasekti mes visi. Tuo paminklu yra jo testamentas, paskirstęs po jo mirties jo kuklias santaupas. Savaime aišku, pirmoje eilėje pasirūpinęs savo artimaisiais, jo testamentas skamba sekančiai:

1. Aš duodu ir skiriu 700 dolerių sumą Vilties Draugijai, kuri leidžia lietuvišką

A. A. Stasys Lukoševičius

laikraštį Dirva,

2. Aš duodu ir skiriu 499 dolerių sumą Elizabethe lietuvių šeštadienei mokyklai, veikiančiai prie šv. Petro ir Povilo mokyklos Elizabethe, N. J.,

3. Aš duodu ir skiriu 300 dolerių sumą lietuvių skautų organizacijai,

4. Aš duodu ir skiriu 300 dolerių sumą lietuvių bendros šalpos organizacijai — BALFui,

5. Aš duodu ir skiriu 200 dolerių sumą Laisvės žiburio radijo programai,

6. Aš duodu ir skiriu 499 dolerių sumą Lietuvių Studentų Tautininkų Korp! Neo-Lithuania.

Testamento vykdytoju paskirtas p. K. Kaspariūnas, kuris šio testamentą vydyti stropiai rūpinasi.

Nemanau, kad šio pavyzdingo lietuvio — Stasio Lukoševičiaus-Lukošio pavyzdinis testamentas reikalauja kokių nors mano komentary. Tektų tik mums visiems, sudarantiems testamentus jo pavyzdžiu pasekti. Neabejotina, kad tai dramatiškai užtikrintų lietuvių bės ir lietuviškų institucijų ateitį Amerikoje.

Vytautas Abraitis

Mūsų rašo**BALSAS IŠ MINIOS**

1977 m. rugsėjo mėn. 28 d. Drauge Nr. 227, Draugo p. Redaktorius b. kv. savo vedamajame "JAUNIMAS IŠLAIKĖ POLITINĮ EGZAMINĄ" tarp kitko rašo:

"Ar ne laikas "išeiti į pensiją" ne tik tai kai kuriems politinio gyvenimo

KO JAV DELEGACIJA REIKALAUŠ BELGRADE?

(Atkelta iš 1 psl.)

1940 m. susitarimas lėmė Baltijos tautų likimą. Tačiau aš noriu Jums priminti Helsinkio susitarimų septintą ar aštuntą principą, kurie skelbia, kad visos tautos visada turi teisę ir pilną laisvę, kada ir kaip tik nori, spręsti savo vidinį ir išorinį politinį statusą, be jokio užsienio kraštų kišimosi, ir turi teisę, kaip tik patys nori, siekti savo politinio, ekonominio, socialinio ir kultūrinio vystymosi. Tas ypatingas principas, pirmojo susitarimo skyriaus aštuntasis principas, susilaukė per mažai dėmesio kaip iš Valstybės departamento, taip ir iš oficialių delegacijų pusės. Dėl šios priežasties aš ir pasiūliau senato rezoliuciją 224, kuri reikalauja JAV delegaciją Belgrade daryti sekantį: išryškinti visuotinę svarbą gerbti veiksmingą galimybę naudotis lygiomis teisėmis ir laisvu apsisprendimu visoms tautomis, vystant draugiškus ryšius tarp savęs ir tarp visų valstybių.

Mes kalbame apie žmogaus teises, individo teises, o kaip gi apie tautų teises? Kaip narys komisijos, kuri vyksta į Belgradą, aš galiu Jums pažadėti vieną dalyką: aš kreipsiuosi į tos delegacijos savo kolegas — iškelti šią klausimą ir išryškinti ne dviprasmiškais žodžiais Belgrade. Tos delegacijos nariai yra protingi vyrai ir protingos moterys. Mes neturime partinių skirtumų ir partinių siekimų. Jeigu Sovietų Sąjunga panorės šią konferenciją padaryti taikos konferencijos pakaitalu, tai laisvo apsisprendimo principas Baltijos valstybėms ten turi būti diskutuojamas.

Jau beveik 33 metai nuo tos dienos, kai estai, latviai (ir lietuviai) darė desperatiškas pastangas pabėgti iš savo krašto akivaizdoje artėjančių sovietinių įgulų. Žinau, kad Jūs savo stipriose bendrijose minite tą datą maldomis ir budėjimais. Taigi, labai prasminga, kad mes šiandien čia susirinkome. Kai mes stovime prieš majestotišką Abraomo Lin-

vadovams, bet ir politinėms partijoms bei jų junginiams?"

Tad mieli laikraščio Draugo skaitytojai ir prenumeratoriai, tikėkime, kad mūsų p. Redaktorius niekus neplepą, bet rašo apgalvotai ir laukime, greitai laiku turėti, ne tik naują jauną Draugo redaktorių, bet gal ir visai naują dienraštį.

Pagyvensime, pamatysime kas iš tų neapgalvotų rašinių išeina.

P. P.
Detroit, Mi.

kolno statulą, pritinka, kad mes prisimintume jo žodžius. Tebūnie leista man suminėti bent kai kuriuos iš jų. Visi mes pasisakome už laisvę, tačiau naudodami tuos pačius žodžius, mes ne visi tą patį suprantame. Kai kuriems laisvė reiškia galimybę elgtis kaip jam patinka pačiam, taipgi ir su savo darbo vaisiais. Kitiems tas pats žodis reiškia laisvę kai kuriems žmonėms elgtis kaip jiems patinka su kitais žmonėmis ir su jų darbo vaisiais. Čia ir yra skirtumas tarp dabarties JAV ir Sovietų Sąjungos. Mums laisvė reiškia galimybę testuoti gyvenimą pagal savo pasirinktą profesiją, pagal mūsų savą gyvenimo būdą, laisvę pasirinkti miestą ar kraštą, kur norima gyventi, laisvę emigruoti kitur, jei to norime. Mes galime laisvai reikšti savo mintis, ar jos palankios, ar kritiškos atžvilgiu kokios nors politinės linijos, kokio nors krašto ar kokio prezidento. Mes lankome savo draugus ir gimines tolimuose kraštuose ir siunčiame bei gauname laiškus, kalbamės telefonu laisvai, niekam nesikišant į tai. Mes jungiamės į bažnytines organizacijas, bažnytinius chorus, mes meldžiamės kokioje tik norime bažnyčioje ir auklėjame vaikus kokioje tik norime religinėje pasaulėžiūroje.

Bet Jūs ir aš gerai žinome, Jūs net geriau žinote už mane, kad ne toks gyvenimas yra Baltijos valstybėse ar Ukrainoje, ar bet kurioje Sovietų Sąjungos dalyje. Pakeisti butą ten reikia leidimo. Pakeisti darbą reikia valstybės rašto, o už religijos praktikavimą ir vaikų tikybinių mokymą rizikuojama netekti visko — nuo savo vaikų laikymo pas save iki laisvės netekimo. Mes visi žinome, kas įvyksta su žmonėmis, kurie pareiškia kitokias nuomones.

Šiandien tūkstančiai žmonių kenčia Sovietų Sąjungos darbų stovyklose, psichiatrinėse ligoninėse ir plačiose Sibiro žemėse, ir tai už tą, kad jie norėjo normalių laisvių, kurias mes laikome savaime suprantamu dalyku, kuriomis kasdien naudodamiesi mes ir užmirštame apie jas.

Mūsų spauda vis gausiau spausdina žinias apie Sovietų daromus teisių pažeidimus. Nemanau, kad Sovietų Sąjunga pilnai supranta, Sąjunga pilnai supranta, žmogaus teisėmis, kodėl mes taip staigiai, ar bent taip atrodant, kad staigiai, kvestijonuojame veiksmus, kurie jiems atrodė esą mums priimtini. Bet čia jie daro klaidą. Amerika visada buvo susirūpinusi žmogaus teisėmis, o dabar kas-

kart daugiau ir daugiau žmonių laisvajame pasaulyje jungiasi, keldami balsą susirūpinę šiuo reikalu. Europos saugumo ir bendradarbiavimo Helsinkio konferencijos baigiamasis aktas mums suteikė politinį ir teisinį pagrindą siekti žmogaus teisių santykiuose su Sovietų Sąjunga ir su kitais Varšuvos pakto kraštais. Žmogaus teisės, paskutinį dešimtmetį buvusios negarsinama politinė linija, dabar pasidarė, pasakysiu — prezidento Carterio dėka, viešu ir pilnai reiškiamu Amerikos politikos kertiniu akmeniu. Nelaimė, kad Sovietų Sąjunga, atrodo, nenori laikytis Helsinkio susitarimų.

Kelios savaitės prieš Belgrado pasikalbėjimus spauda paskelbė apie didėjančią persekiojamą disidentų Rusijoje ir Baltijos valstybėse. Neseniai mes girdėjome apie Petkaus ir Terlecko areštus Vilniuje. Dabar, pagal vieną pranešimą, KGB siekė paveikti antisovietinius estus, net ir sudaryti apgaulingą žmogaus teisių sąjūdį, finansuojamą KGB, negailint tam nė pusės milijono dolerių. Tačiau ta taktika neturi nukreipti JAV delegacijos nuo jos tvirtos ir nesvyruojančios susirūpinimo Belgrado konferencijoje, ypač, kad mes tuo reikalu nesame vieni. Ir mūsų delegacija jokių būdu neturi sudaryti įspūdžio, kad mūsų susidomėjimas žmogaus teisėmis nepastovus — tai iškylas, tai sumažėjas. Ne, tai JAV ilgalaikė politinė linija. Sovietų Sąjunga privalo suprasti, kad pagarba žmogaus teisėms yra esminė Amerikos žmonių galvojimo dalis, visų Amerikos žmonių.

Užbaigsiu, kaip ir pradėjau, sakydamas, kad aš turiu svarbią progą ir aukštą privilegiją atstovauti ne tik šiems šiandienai, bet kiekvienam pasaulio laisvajam žmogui kaip vienas iš narių delegacijos, kuri spalio, lapkričio mėnesiais bus Belgrade. Aš darysiu viską, ką tik galiu, tvirtai stovėti ant žmogaus teisių pagrindo ir iškelti laisvo apsisprendimo teises Baltijos valstybėms. Turės būti pilnas išdiskutavimas kaip šių punktų, taip ir Helsinkio komisijos surinktų faktų apie Sovietų Sąjungos daromus pažeidimus, stiprius pažeidimus laisvo apsisprendimo principo, kas yra dokumentuota Sovietų dominuojamose Baltijos valstybėse.

Šiandien, kai aš stoviu prieš laisvę mylinčius žmones, atstovaujančius milijonams ir milijonams žmonių visame pasaulyje, aš pasižadu kad mes būsime tvirti.

(ALT Inf.)

Diplomatijos paraštėje (26)

Vaclovas Sidzikauskas

Vilniaus statusas - Hagos sprendimas

Tautų Sąjungos Tarybos 1927 m. gruodžio mėn. 10 dieną priimtoji rezoliucija paskelbė, kad karo stovis tarp Lietuvos ir Lenkijos yra baigtas ir konstatavo, kad abi šalys sutinka kiek galint greičiau pradėti tiesiogines bilaterališkas derybas. Rezoliucija baigta tokiu sakiniu: "Taryba pareiškia, kad ši rezoliucija jokių būdu nepaliečia klausimų, dėl kurių abi vyriausybės turi skirtingas nuomones". Šia pastraipa Lietuva vėliau rėmėsi savo derybose su Lenkija ir taip pat didžiųjų vakarų valstybių spaudimo dėl Vilniaus atrėmimui. Vakarai džiaugėsi išvengę karo, patenkinti buvo ir Varšuva ir ją palaikęs Paryžius. Tautų Sąjunga laikė tai savo triumfu. Vėlesnieji įvykiai parodė, kad ta rezoliucija, faktiškai nieko neišsprendė. Tai, kas vyko vėliau, tik patvirtino Voldemarui būdingą taktiką: įtikintas, ar prie sienos priremtas, jis sutinka, o po to elgiasi, taip kaip jam valstybės, ar jo asmeniškai, interesai diktuoja. Iš Ženevos atvažiavęs į Paryžių Voldemaras pareiškė, kad Tautų Sąjunga savo gruodžio 10-tos dienos rezoliucija, rezervuodama Vilniaus klausimą, faktiškai panaikino Ambasadorių Konferencijos 1923 m. nutarimą, priskiriantį Vilnių Lenkijai. Tas Voldemaro pareiškimas iššaukė priešiškas Paryžiaus reakcijas ir gerokai sudrumstė tenyškias nuotaikas.

Berlynas ir Maskva taip pat buvo ta rezoliucija patenkinti, tačiau reiškė abejonių dėl tolesnės Voldemaro elgsenos. Dėl tos rezoliucijos ir aš turėjau pasikalbėjimą Vokietijos Užsienių Reikalų Ministerijoje, kuris yra aprašytas jų memorandumu, (Dez. 16, 1927, AA, 1465/3015H/595629).

Po ilgiau kaip tris mėnesius užtrukusių susirašinių, vilkinimų ir didžiųjų valstybių spaudimų, Voldemarui pasiūlius ir Zaleskiui tą pasiūlymą priėmus, tiesioginės derybos dėl santykių tarp Lietuvos ir Lenkijos užmezgimo prasidėjo 1928 m. kovo 31 d. Karaliaučiuje. Lietuvai tose derybose atstovavo Voldemaras, ministerijos generalinis sekretorius dr. Dovas Zaunius, gen. Radus-Zenavičius, Lietuvos generalinis konsulas Karaliaučiuje Jonas Budrys ir aš, o Lenkijos delegacijai vadovavo užsienių reikalų ministeris Augustas Zaleskis. Karaliaučiaus derybos baigėsi

balandžio mėn. 2 d. abiem šalims sutarus sudaryti tris komisijas, būtent: politinę, kuri posėdžiautų Kaune ir kurioje Lietuvai atstovautų sienų reikalų ministerijos politikos departamento direktorius Bronius K. Balutis, o Lenkijai — jos užsienių reikalų ministerijos Rytų departamento direktorius Tadeusz Holowko; ekonominę, turėjusią posėdžiauti Varšuvoje Lietuvos delegacijai vadovaujant dr. Zauniui, o Lenkijos užsienių reikalų ministerijos sekretariato šefui Jan Szumlakowski, ir teisinę posėdžiausią Berlyne man pirmininkaujant lietuvių delegacijai, o Lenkijos užsienių reikalų ministerijos organizacinio departamento direktoriui Adam Tarnowski, vėliau buvusiam ambasadoriui Madride, lenkų delegacijai. Politinė komisija susirinko 1928 m. gegužės 8 d., ekonominė ir teisinė komisijos pradėjo savo darbus gegužės mėn. 21 d.

Pirmosios dvi komisijos nedavė jokių rezultatų, tik trečioji, teisinė, kuri posėdžiavo pakaitomis Lietuvos ir Lenkijos pasiuntinybėse Berlyne, sutarė: 1) demarkacijos liniją, kuri pakeitė neutralinę zoną, pavadinti administracijos linija (mano pasiūlymas), o Tarnowskis siūlė ją pavadinti muitų linija (ligne douaniere), su kuo aš nesutikau; 2) laikiną susitarimą tarp Lietuvos ir Lenkijos dėl lengvatų gyventojams, kurių ūkius perkerta arba atskiria administracinė linija.

1928 m. gegužės 18 d. Voldemaras atvyko į Londoną. Ten jis turėjo eilę pasikalbėjimų su Anglijos užsienių reikalų ministru Sir Austin Chamberlainu, daugiausia lietuvių Lietuvos-Lenkijos ginčą ir Karaliaučiaus derybas. Chamberlainas pagerbė Voldemarą pietumis Anglijos Parlamento rūmuose. Tą faktą čia miniu daugiausia dėl to, kad Voldemarui esant Londone gegužės 25 dienos Vyriausybės žiniose Kaune buvo paskelbta nauja Lietuvos konstitucija, kurios 5-tas straipsnis taip skambėjo: "Lietuvos sostinė — Vilnius". Kai netrukus po to, birželio 5 d., mano lydimas Voldemaras atvyko į Ženevą atstovauti Lietuvai Tautų Sąjungos Tarybos sesijoj, radome Austin Chamberlainą smarkiai įtužusi dėl to Lietuvos konstitucijos straipsnio. Jis įtarė, kad Lietuva sąmoningai pasirinko laiką naujai konstitucijai paskelbti kai jos minis-

teris pirmininkas viešėjo Londone, tikslu sudaryti pasauliui įspūdį, kad tai buvo padaryta su Britų vyriausybės palaiminimu. Ženevoje, ryšium su tuo, turėjom sunkių momentų kai Chamberlainas Lietuvos elgesį vadino "piktos valios aktu ir provokacija". Žinoma, nestigo ir Lenkijos protestų.

Tautų Sąjungos Tarybai, taip pat Prancūzijai ir Anglijai spaudžiant, 1928 m. lapkričio 3 d. susirinko antroji Karaliaučiaus konferencija, kuri po 4 dienų išsiskirstė, nepadarius jokios pažangos, tik patvirtino Berlyne padarytą susitarimą dėl administracijos linijos, kuri Karaliaučiuje Voldemaras ir Zaleskis pasirašė lapkričio 7 d.

1928 m. gruodžio pradžioje Lugano mieste, Šveicarijoje, susirinko sesijos Tautų Sąjungos Taryba. Jos darbotvarkėje vėl buvo Lietuvos-Lenkijos konfliktas. Olandų užsienių reikalų ministerio Baelerts van Blockland kadencijai Taryboje pasibaigus, referentu tuo klausimu buvo išrinktas Ispanijos ambasadorius Paryžiuje Quinones de Leon. Padaręs trumpą pranešimą apie tiesioginių derybų tarp Lietuvos ir Lenkijos nesėkmę, jis pasiūlė pavesti Tautų Sąjungos patariamajai susisiekimo ir tranzito komisijai susidariusią padėtį tirti tikslu surasti kokį nors **modus vivendi** tarp tų dviejų valstybių. Už jo pasiūlytą rezoliuciją balsavo ir A. Voldemaras. Tai buvo Voldemaro, savo rūšies gulgės giesmė tarptautinėje arenoje, nes po to jis jau neturėjo progos taip pasireikšti.

Po trumpo J. Tūbelio intermezzo Lietuvos užsienių reikalai perėjo į dr. Dovo Zauniaus rankas. Abu su juo turėjova eilę pasitarimų su Tautų Sąjungos susisiekimo ir tranzito komisijos pirmininku Haas ir jo bendradarbiais. Pagaliau, 1931 m. vasarą ta komisija pasiūlė Tautų Sąjungos Tarybai atidaryti susisiekimui su Lenkija Lentvario-Kaišiadorių geležinkelio liniją, kaip įžangą į normalių tarp Lietuvos ir Lenkijos santykių užmezgimą. Lietuvai tą pasiūlymą atmetus, Tautų Sąjungos Taryba, kuri buvo Komisijos pasiūlymą indorsavusi, nutarė pavesti tą klausimą išspręsti Tarptautinio Teisingumo Tribunalui Hagoje. Faktiškai su šiuo klausimu visa Vilniaus byla perėjo į Hagos Tribunalą. Vyriausybė paskyrė mane atstovauti Lietuvai

Hagos Tribunole ir ginti Lietuvos teises, o Lietuvos Banko valdytojas adv. Vladas Stašinskas — Lietuvos tautiniu teisėju. Mat, pagal Tribunalą statutą, valstybė neturinti savo nuolatinio teisėjo Tribunole, kai turi bylą, gali paskirti savo tautinį teisėją tai bylai, kurio teisės buvo lygios su nuolatiniais 15-ka Tribunalo teisėju. Mano patarėjais Hagoje buvo Tadas Petkevičius ir prof. Andrius Mendelstamas, su kuriais man buvo labai malonu bendradarbiauti.

Problema buvo aiški. Lenkija per Tautų Sąjungą, ir pagaliau per Hagos Tribunalą, siekė priversti Lietuvą užmegsti su ja normalius santykius ir **ilgainiui** užmiršti savo pretenzijas į Vilnių. Teigiamas Tribunalo atsakymas į jam pastatytą klausimą būtų sudaręs prejudiciją kitų santykių, jų tarpe ir diplomatinė, užmezgimui. Mano uždavinys buvo įrodyti, kad dėl santykių nebuvimo buvo kalta Lenkija, kuri, inscenizavusi gen. Želigovskio smurtą, pagrobė Vilnių, sulaužydama savo išsipareigojimus Tautų Sąjungai ir Lietuvai; kad pagal Tautų Sąjungos 1922 m. sausio 13 d. ir 1927 m. gruodžio 10 d. rezolucijas Vilniaus klausimas tebėra neišspręstas ir kad Lietuvos atsisakymas užmegsti santykius su Lenkija tose sąlygose buvo teisėtas Lietuvos atsakymas į Lenkijos smurtą.

Byla tęsėsi keletą savaičių. Lenkijos ir Tautų Sąjungos susisiekimo ir tranzito komisijos atstovai atkakliai gynė Lietuvai priešingas tezes. Mano uždavinį lengvino Lietuvos tautinio teisėjo Vlodo Stašinsko k o o p e ruojanti draugiška laikysena ir mano asmeniškų pažintys ir santykiai su daugeliu Tribunalo teisėju, su kuriais buvau pažįstamas iš veiklos Ženevoje. Po debatų, t. y., po abiejų šalių gynėjų plaidoyer (pagrindinių kalbų), replikų, duplikų ir eventualiai tripplikų, visi Tribunalo teisėjai privalo raštu surašyti savo nuomonę iškeltaisiais kont-

roversiniais klausimais. V. Stašinskas manęs paprašė jam tokią nuomonę surašyti. Šia proga taip pat turiu suminėti ir Sovietų Rusijos padarytą prielankumo mostą Lietuvai Vilniaus bylai atsidūrus Hagoje. Sovietų pasiuntinys Kaune Arosevas perdavė man Narkomindelio juriskonsulto Stomoniakovo teisinius samprotavimus, kurie, jo manymu, galėjo būti mums naudingi ginant Lietuvos teises Tribunole.

Į Tautų Sąjungos Tarybos pastatytą klausimą, ar esamomis sąlygomis, pagal tarptautinę teisę ir savo tarptautinius išsipareigojimus, — turėta omenyje Lietuvos kaip Tautų Sąjungos nario ir iš Barcelonos susisiekimo ir tranzito Konferencijos nutarimų išplaukiantieji išsipareigojimai, — Lietuva privalo atidaryti susisiekimui Lentvario-Kaišiadorių geležinkelio liniją, Hagos Tribunalas, 1931 m. rugpiūčio 31 d. atsakė **n e i g i a m a i**. Implicite Lietuvai gyvybinis Vilniaus klausimas aukščiausio teisinio autoriteto buvo pripažintas atviru. Tai buvo didelis Lietuvos laimėjimas, drauge jos nenuolaidžios laikysenos Vilniaus klausimu pateisinimas ir kartu didelis Lenkijos pralaimėjimas. Sunku atvaizduoti tą didelį džiaugsmą, kurį Hagos Tribunalas sprendimas sukėlė visoje Lietuvoje, su Vilniaus krašto lietuviais imtinai. Visuose Lietuvos miestuose vyko džiaugsmo demonstracijos; keliose jų aš turėjau asmeniškai pasirodyti ir kalbėti. Už sėkmingą Vilniaus bylos gynimą Hagos Tribunole vyriausybė mane apdovanojo D. L.K. Gedimino ordinu.

Po Hagos Tribunalo sprendimo Lenkijos karininkas Lietuvos atžvilgiu aprimo. Konfliktas su Lenkija išnyko iš tarptautinių institucijų darbotvarkės. Lietuvos vyriausybė galėjo ramiai tęsti "Mes be Vilniaus nenurimsim" politiką. Tokia "nei karas, nei taika" padėtis su Lenkija tęsėsi iki 1938 m. kovo mėnesio.

(Bus daugiau)

PUIKIAUSIUS KAILIUS

rasite tik pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. Wabash Ave.
Chicago, Ill. 60601
Antrame aukšte.

Telefonai:
krautuvės: (312) 263-5826
namų: (312) 677-8489

KŪRYBA IR MOKSLAS

KAI BASTŪNAS MAIŠTAUJA

Motto: Tad dabar šitaip,
o ne kitaip.

B. Raila, (319 psl.).

Plačiai užsimota

Bronys Raila savo naujoje knygoje Bastūno Maištas rašo: "Mano pašaukimas ir profesija stebėti ir analizuoti tekančią gyvenimą, šen ten daryti išvadas ir mėginti spręsti, kada-nekada siūlyti pagalvoti apie pataisymų linkmę". Ir dar kukliai priduria: "Niekada daugiau negaliu ir nenoriu". (118 psl.).

Sakytume, štai romus, kuklus vyras šaltai stebi "tekančią gyvenimą" siūlo kai kurias pataisas... atsi-prašau, ne siūlo pačias pataisas, o tik siūlo pagalvoti apie "pataisymų linkmę"... Sakyčiau, kad jau pernelyg romus maištininkas, greičiau ne maištininkas, o sentelėjęs profesorius, dėstęs iš katedros "tekančio gyvenimo" filosofiją ir nedrąsiai, kukliai, kone nusižeminęs siūlo pagalvoti apie negerovių "pataisymų linkmę"...

Susikuklinimas — dorybė, bet aš nemėgstu div-prasmio susikuklinimo, nes, tik pradėjęs skaityti knygą, tuojau pamatai, kad autorius vieną akį laiko kukliai nuleidęs žemyn, o kita varsto tave kiaurai už tavo ydas ir nuodėmes ir, trenkdamas koja į grindis, šaukia: — Dabar šitaip o ne kitaip!

Aptarti visus klausimus, kuriuos Raila liečia savo knygoje neįmanu. Jis kalba apie išeiviją, Bendruomenę, veiksmus, atskirus veikėjus, liberalizmą, komunizmą, spaudą, kultūrą, užgriebia okupantus ir mūsų ryšius su kraštu, daug kalba apie save, polemizuoja, su vienu dienraščiu ir ap-lamai su visais tais, kas jį vienaip ar kitaip palietė spaudoje ir per radiją, kritikuoja, smerkia, piktinasi, aiškina, moko, moralizuoja, pamokslauja, siūlo pagerinimų receptus, žodžiu, tai yra minčių, jausmų, sarkazmų, pašaipų, paniekinimų, svajonių, vizijų konkultuojantis, per didelio formato 500 psl. knygą nusitiesęs, srautas. Užsimota labai plačiai, ir maištininkas tame žodingame ir labai patraukliu stiliumi parašytame veikale maištauja, anot mūsų gramatikos, tėvo Jablonskio, išsijuošęs.

Maždaug pirmieji 100 psl. skirti atsišaudymui vienam dienraščiui, kuris 1971 m. parašė vedamąjį, žiauriai ir nekultūringai iškoneveikdamas autorių. Raila, kaip visada, atsišaudo taikliai

VYT. ALANTAS

ir teisingai, tik skaitytojai atrodo kažkaip keistoka ir neįprasta, kai tokia didelė ir gražiai išleista knyga skiriama polemikai su laikraščiu, kurį be to dar redaguoja, anot paties autoriaus, "gana žemo intelektualinio lygio" žmogaus. Polemika mums įprastas dalykas periodikoje, bet ne knygoje.

Ar neanderthalai išleido savo enciklopediją?

Aukščiau pastebėjau, autorius sakosi stebis ir analizuoja "gyvenimo tėkmę". Štai viena jo tokios analizės išvada: jis neabejoja, kad ateinančio šimtmečio lietuviai prikišią dabartinio šimtmečio tautiečiams, "kupetą mūsų priskaldytų klaidų ir visokių ydų", pav., trumparegiškumą, įstrigimą pompastiškoje retorikoje ir fikcijose, nesugebėjimą greičiau ir tiksliau susivokti radikaliai besikeičiančių aplinkybių akiratyje, veidmainišką reklamavimąsi demokratais ir humanistais, kai iš tikrųjų "Neanderthalio žmogėnas galėjo iš mūsų mokytis totalizmo ir chuliganerijos". (280 psl.).

Neanderthalio žmogėno kultūros aš nepažįstu, tik kažkada esu skaitęs paveiksluotą knygą, kur pusnuogis, apžėlęs žmogėnas su šakota kuoka rankoje tempia už plaukų į urvą moterį, bet ar tie žmogėnai leido enciklopedijas, ir statė operas, nežinau. Jei jau tiems neanderthalams būtų reikėję pasiieškoti chuliganeri-

• Bronys Raila. BASTŪNO MAIŠTAS. 500 psl. Kietais viršeliais. Kaina 10 dol. Aplankas ir titulinis puslapis Algirdo Kurausko. Spaudė M. Morkūno spaustuvė Chicagoje. Išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas, c/o G. Vėžys, 6349 So. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60629.

jos pavyzdžių, tai jiems būtų visiškai pakakę pažiūrėti į televizijos ekraną...

Apibūdinti šio dešimtmečio mūsų "gyvenimo tėkmės" blogybėms, Raila randa pavyzdžių ir vėlesnių laikų padavimuose. Jis sako: "Tas šventas patrakimas, ta niekšybė patriotizmo vardu, tas jokios gėdos ir doros nepaisantis geismas niekinti kitą lietuvių, tas demoniškas įgeidis teršti ir meluoti, tas baisiai senas mūsų "tautiškas" bruožas, paveldėtas iš biblinio Chamo giminės". (274 psl.).

Tai gi, neanderthalai, chuliganai, o vienoje vietoje autorius sakosi norįs maldauti Praamžių, kad "tėvynėje būtų ko mažiausiai niekšų, o užsienyje truputį mažiau idiotų". Atseit, tautiečio charakteristika, galima sakyti, "pilna"...

Autorius teisus bet ne visais požiūriais. Prisidedu prie jo maldos Praamžiui, kad tėvynėje būtų ko mažiausiai niekšų, bet, mano nuomone, blaškiant tokius žiaurius kaltinimus išeivijai, reikėtų tikslesnio ir platesnio apibendrinimo bei jautresnio skyrimo pelų nuo grūdų.

Raila tirština spalvas

Kaip Raila piešia "tekančią gyvenimą" matyti kad ir iš tokių jo aforizmų: "Užsienio lietuvių politinis mąstymas ir didelė publicistikos dalis atitrūko nuo tarptautinio ir tautinio gyvenimo realybės" (61 psl.). "Mūsų viešąjį gyvenimą ir daugumą spaudos yra užgožęs pasibaisėtinas įgeidis niekinti ir juodinti kitą lietuvių" (145 psl.). "Atėjo laikas, kad tu su savo tautiečiu žmoniškai jau nesusikalbėsi, nors abu dar kalba lyg ir lietuviškai". (76 psl.). O štai apie Amerikos lietuvių veiklos perspektyvas: "Auksaburnių liežuviai laimės. Vidutinybė ir arogancija ištvers ilgiau. Tuštybė triumfuos". (100 psl.).

Panašių citatų knibždėte knibžda visoje knygoje. Autoriaus nuomone, "nuosmūkis jau čia pat, — maldaukime Praamžių, kad bent ateičiai jis daugiau įžiebtų kūrybinės ugnies". (285 psl.).

Ir ankstyvose savo knygoje Raila piešė tremties visuomeninį, politinį bei kultūrinį gyvenimą juodom spalvom, bet Bastūne jis, rodos, žengtelėjo dar į "tamsesnes džiungles". Jis niekur nemato prošvaisčių, vyresniąją kartą, autorius, galima sakyti, nurašo į gry-

MAGDELENA STANKŪNIENĖ

Prie upės.

ną nuostolį ir, atrodo, labai nori, kad ji ko greičiausiai pasitrauktų nuo scenos, jis deda vilčių į jaunimą, jei, jo žodžiais, vyresnioji karta "nesutryps". Raila itin kelia kultūrinį primatą ir tik jame mato išganyką.

Mano dialogas su Bastūno autoriumi

Railos draugai ir nedraugai, pagaliau ir aš pats prikašiojom jam pesimizmą, beviltišką kapstymąsi po "tekančio gyvenimo" pelkes. Tą jo polinkį žiūrėti pro tamsius akinius itin patirčiau rašydamas apie jo Paguodą Dirvoje (1974. VIII. 21.). Aš ten tarp kitko pastebėjau, kad Raila skelbias žiaurų kryžiaus karą mūsų blogybėms ir kad mes pasigendame "šviesesnių kontūrų ir nors šio-kių tokių receptų išbristi iš tos balos" ir kartu klausiau, kur tie "staininiai žirgai, kurie išniuktų iš pelkių vėžimą, jei visur tik nusmur-gę kuinai?"

Dabar, atsiliepdamas į anas mano pastabas savo knygoje, Raila sako, kad atsisakęs "dėstyti Alanto man pastatytą išipareigojimą", kadangi nežinaš stebuklingo recepto, kaip "būtų galima tuojau ir skubiai išbristi iš pelkių". Ir jis dar man paaiškina draugiškai:

— Nežinau, mielas, nes mūsų pelkės per plačios ir per gilios, pažliugusios per šimtmečius, dar daugiau priterštos per pastaruosius dešimtmečius... (426 psl.).

Žodžiu, Bastūno autorius pakartojo tą patį, ką buvo rašęs ankstyvesnėse savo knygoje, bet mane šįkart maloniai nustebino, kad jis sau ėmė kalbėti ir net siūlyti receptus, kaip iš tų tam-

sių dešimtmečių būtų galima išsikapanoti į kalnelį. Kitaip sakant, jei Paguodoje ir kituose savo veikaluose, giedodamas gaudžias psalmes, pasiguldęs ant operacinio stalo, Raila operavo savo aštriu skalpeliu mūsų ydas, tai šįkart, vis dar perkūniškai dundėdamas, jis vis dėlto pakėlė degilą, pašviesdamas takelį iš tamsybių į išsigelbėjimą, o tas švyturys — tautinė kultūra ir nauja veiklos platforma.

Atsinaujinkime tautinės kultūros kūryba!

Šiai temai Raila paskyrė du skyrius: Kaip dar nežu-vom? ir Šaukiu aš tautą! Jis čia rašo, kad, be ilgų įrodinėjimų, greit sakysias, kas jam dabar atrodo svarbiausia ir tvirtinsias, kad "mūsų išlikimo ir stiprėjimo laidas yra dvasinis ir etinis, — taigi, kultūrinis vertybių kūrimas, jų puoselėjimas" (421 psl.). Jis reikalauja skubiai pasukti mūsų mentalitetą "kultūrinio lobio ir kūrybinių galių labui". Žodžiu, Raila vėl ir vėl, be jokių abejonių bei įrodinėjimų, skelbia, kad mūsų dvasinis ir etinis atsinaujinimas, atsijauninimas ir apsišvarinimas glūdijs tautinės kultūros kūrybėje. Jis žengia iš "pelkės" su aukštai iškelta vėliava, kur didelėm raidėm užrašyta: — Skubėkime atsinaujinti tautinės kultūros kūryba, kol dar ne vėlu! Ir va jo konkreti to atsinaujinimo programa:

1. Atsisakykime nuo politinės, tuščiakalbės retorikos ir paskelbkime kultūrinės kūrybos pirmenybę. 2. Nesikelkime į tautos vadų puikybę ir neneikime teisės (Nukelta į 6 psl.)

KAI BASTŪNAS MAIŠTAUJA...

(Atkelta iš 5 psl.)

pasilikusiems tėvynėje. "būti tautos atstovais ir laisvinimo vadais". 3. Supraskime jų... saviginos savitą padėtį ir "ypatingą jų rezistencijos tragiką kryžminėje pavoju bei prieštaravimų ugnyje". 4. Padėkime ant lento pabėgėlių fikcijas ir iliuzijas, iš kurių po karo buvo statomas "kiauru stogu" mūsų politinis namas, ir 5. Atidžiai stebėkime tarptautinės padėties raidą ir ją realistiškai supraskime, kadangi ji tiksliau aiškina... galimybes padėti "tautos gyvatai ir patiems prasmingiau išlikti" (424 psl.).

Tokios yra Bastūno autoriaus smeigstamos gairės išbristi iš "tekančio gyvenimo" pelkės. Tačiau tam atsinaujinimo žygiui yra daug kliūčių pakeliui, anot Railos, daug "jei": jei mes, išeiviai, įgausią "teisingą viziją nesivėluodami"; jei tikrai ir drausmingai pasiryšime ir jei įstengsime... "broliška meile suartinti talentus su darbininkais, pelningų profesijų poniją su "liaudimi"; jei ieškosime savitarpio su gyvėnimo, kaip žmonės, "ne kaip žvėrys"; jei visuomeninio gyvenimo atmosferos nebenuodysime patvaikusiomis savitarpio inkriminacijomis ir, pagaliau, "jei mes patys per greit nesutrypsime jaunų kūrybinių atžalų" (424 — 425 psl.).

Žinoma, su tais "jei" galima sutikti, galime nesutikti, tik man visai neaišku, kas "trypia" tas jaunas kūrybines atžalas? Ar mes iš paskutiniųjų nesistengiame jas tautiškai apsaugoti ir įkinkyti į tautinės kultūros vežimą?

Tolesnės veiklos finansinė bazė

Bet čia dar ne viskas. Tai visuotinio atsinaujinimo ir griežto posūkio kultūros link programai vykdyti Raila siūlo sudaryti finansinę bazę, kuri leistų steigti kultūrinės institucijas ir šiaip jau visai remtų kultūrinę veiklą. Štai tos įstaigos.

1. Speciali lietuviška kolegija Amerikoje studijuoti perėjimo problemas iš total-komunistinės santvarkos į liberalinę.
2. Lietuvių mokslo ir meno institutas.
3. Remti tautinio teatro sambūrius, muzikos ir šokių ansamblius.
4. Televizijos ir radijo vertingo turinio programas.
5. Informacijos ir propagandos įkurdinimas įstaigos.
6. Remti spaudos pagerinimą, ypač žurnalus.
7. Leisti naujus grožinės literatūros veikalus.
8. Steigti Kultūros rūmus ir "lietuviškų kultūrinių vertybių saugojimo archyvą".
9. Tautinės vertybes "tinkamai išskleisti lietuvių visu-

menėje, ypač jaunuomenėje" ir 10. "Racionaliau ir daug plačiau, negu lig šiol, tai paskleisti kitatautėse ir kitakalbėse plotmėse".

Ir Raila paaiškina, kad štai pirmajam pradžiai "utopiškas", tačiau "visai konkretus receptas su labai aiškia veiklos programa". Kaip matoma, Bastūno autorius nesismulkina. Teisybę sakant, receptas labai gražus ir "konkretnas", tik jis būtų dar konkretesnis, jei Raila būtų nurodęs ir jo biudžetą... Tokia kultūrinė programa su visomis institucijomis būtų pakankama ir nepriklausomoje valstybėje vykdyti.

Šviesa iš apačios

Nusmaigstęs išeivijos kultūrinės veiklos gaires, Raila paliečia ir politinės reformos perspektyvas. Jo žodžiais, "tų reformų gairė turėtų krypti į kontruktivias pastangas sukurti Lietuvių Rezistencijos Tarybą", kuri turėtų sutelkti "dar tikrai gyvas politines pasaulėžiūrinės išeivių grupes, ekonominius veiksmus ir ypač kultūrinės veiklos draugijas, meno ir mokslo sambūrius, kiek tai įmanoma nusitęsiančius savo intymiais ryšiais į tautą tėvynėje". (444 psl.).

Kaip tatau būtų galima įvykdyti skaitytojui darosi kažkaip sunku besugauti Railos galvosenos siūlą. Sekančiame (445) psl. dar kartą sukritikavęs veiksmus sakdamas, kad "visa užgožė bendrybės, seni trafaretai, bronzinimai ir lakavimai", autorius rašo, kad "tur būt", vienintelė viltis beliks vėl tas senasis "demokratinis apačių" kelias, kai iš apščios, iš pačios "liaudies", daugeliui takelių susibėgus, "bendruomenėje palaipsniui atsiranda daugiau supratimo ir valios smalių atmosferai prablaivinti". Žodžiu, tik tada, kai didžioji išeivijos dalis pareikalausianti reformų ir tuos savo reikalavimus paremsianti "svariais finansiniais įnašais", tik tada esą galima tikėtis pasikeitimų.

Atseit, autoriaus nuomone, šviesa ištrykš iš apačios, "daugeliui takelių susibėgus". Kas tie "takeliai" kas ta "demokratinė apačia", ir kas ta "liaudis"?

Skaitydamas tą vietą, aš prisiminiau Sėjos redaktoriaus paskelbtą anketą "Lietuvos nepriklausomybės programos reikalus" (Sėja, 1977 m. 1 nr.). Redaktorius klausia, ar reikėtų dabar ruošti Lietuvos nepriklausomybės programą, jei reikalinga, tai kas ten reikėtų išdėstyti, kas ją turėtų ruošti ir t.t. Atsakydamas į anketos klausimus, Raila tarp kitko ten pažymi, kad "tikslinga tam

darbui kvieisti platesnes grupes asmenų, tikintis, kad per daugelio projektų ir idėjų pareiškimus" būsią galima surasti kiek galint pažityviausi ir daugumai patenkinatys sprendimai.

Atseit, reformuoti išeivijos kultūrinei bei politinei veiklai ir paruošti nepriklausomos Lietuvos programai, Railos nuomone, reikia įtraukti "platesnes krupes žmonių", "demokratinės apačias", iš "liaudies susubėgusius takelius", kitaip sakant, atsistoti ant labai demokratinio pagrindo. Taigi, sakau, šioje vietoje skaitytojas kažkaip pasimeta. Per visą knygą autorius nesigailėjo tamsaus dažo išeivijai, tai kaip dabar laukti iš jos tokių pagrindinių ir esminių reformų, juo labiau kad juk visiems žinoma, jog lietuviai, kai du stos, visados susikapos...

Kas yra Bastūno autorius

Tokių ir panašių klausimų kyla skaitytojui ir daugiau. Manau, kad tūlas tautietis ir visą knygą statys po didelio klausuko ženklų. Bet tai ir yra Railos knygos stiprybė. Kas nesupranta ar nenori suprasti jo gilaus patriotizmo, jo nemeluoto susirūpinimo mūsų išeivijos ateitimi ir aplamai visos tautos likimu, ir kas labai "kenčia" nuo jo kietų kritikos smūgių už sustagarejimą ir nesupratimą "tekančio gyvenimo" reikalavimų, tiems jis bus nepriimtinas, smerktinas ir net nekenčiamas; bet kas supras jo gerus norus kaip patrioto ir idealisto, kas mokės įvertinti jo publicistinį, sakyčiau, literatūrinį talentą, jo erudiciją, platų žurnalistinį patyrimą, aštrų protą ir lakią kūrybinę fantaziją, tiems jis bus gilus mūsų paskutinio dešimtmečio lietuviškos tikrovės stebėtojas ir nagrinėtojas. Gal jis per daug įpila juodo dažo į "tekantį gyvenimą", gal jis per daug mėgsta kraštutinybes, bet negalima pasakyti, kad Bastūno autorius tą gyvenimo tėkmę drumsėtų be pagrindo: jis ją drumsčia, kad ji išsivaltų...

Raila yra kontraversinė asmenybė. Jį galima mėgti, galima nemėgti, bet negalima jo nepastebėti. Jis yra mūsų publicistikos istorijoje fenomenas, kokio dar neturėjome. Ir joks mūsų žurnalistas dar nerašė tokia išieškota kalba bei išpuoselėtu stiliumi. Besigėrėdamas jo stiliaus prašmatnybėmis skaitytojas kartais ir tekste pasimeta... Jo temos — mūsų "tekančio gyvenimo" degančios aktualijos, kurias Bastūno maišto autorius aprėpia tiek į gilumą, tiek į platumą. Jo sugebėjimas rašyti įdomiai, pagaviai, sakau, jo išpuoselėtas stilius yra pavyzdys ir geriausia

KUPREVIČIAUS TRIUMFAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

muzikos žinovė nei kritikė, vistiek norėčiau perduoti skaitytojams bent eilinio žiūrovo nuotaiką, kurios gilus įspūdis, kaip gaivus emocinis ir estetiškas išgyvenimas, lydi mane, koncerto paskutiniams akordams seniai nuaidėjus. Pati pianisto laikysena vertė galvoti, kad jo muzikinė interpretacija kyla iš jo būtybės giliausio vidaus, ir nereikalauja išviršinio mosto, rankų kėlimo, galvos purtymo, kuriais taip mėgsta labiau paviršutiniški pianistai. Man jis yra giliai poetiškas Chopino veikalų interpretatorius, savistoviai išgyvenantis kompozitoriaus audringos, aistringos, romantiškos ir revoliucinės dvasios genijų, neieškant pigių efektų savo virtuozistaiškai technikai išryškinti.

Paskirus programos numerius publika šiltai vertino plojimais, ilgokai neleidama pianistui eiti prie sekančio repertuaro numerio. "Marche Funebre" man skambėjo kitaip, negu įprasta girdėti. Vietoje nykios ir skausmingos laidotuvių procesijos žingsnių, vedančių į beveik desperatiškas liūdesio gelmes su tam tikra doze beviltiškumo, aš girdėjau individo susitaikymą su gyvenimo tragizmu, oripajįstant jį kaip žmogiškosios būties neišvengiamą dalį. Po pertraukos trys etiudai, mažai eiliniam klausytojui pažįstami, suskamba santūria didelio liūdesio ir apvaldytos aistros konglomerata. Į pabaigą garsusis revoliucinis etiudas man atrodo individualus, naujai supratas, naujai atkurtas. Vietoj gaivalingo šauksmo į kovą už tautos laisvę, aš girdėjau individo pasipriešinimą lemties sprendimams, girdėjau šauksmą sielos gelmių, kuris taip stipriai ataidi kiekviename eiliniame žmoguje. "C'est magnifi-

mokykla mūsų jauniems, — o ne pro šalį ir mums seniems, — spaudos darbuotojams.

Bastūno maište plačiai užsimota, daug pasakyta, giliai ir plačiai pajudintas mūsų "tekantis gyvenimas". Daug ten liečiama degančių problemų ir visoms joms panagrinėti, pasiginčyti su autoriumi reikėtų parašyti kitą tokią knygą. Gera kad dar atsiranda maištaujančių bastūnų, kurie nesuvaldo savo nerimo ir, išėję viešumon, skatina, siūlo, reikalauja ir mums neužsnūsti apatijos bei stagnacijos pataluose. Kad nebebūtų tokių tribūnų, šaukiančių atsinaujinti ir garsiai reikalaujančių neišleisti iš akių tautos laisvės vizijos, užstotų tyla, o gal ir amžinoji...

A Cycle of Piano Compositions by

Frédéric Chopin

presented in six recitals by
Andrius Kuprevičius

co-sponsored by
CLEVELAND STATE UNIVERSITY
and
THE CLEVELAND MUSIC SCHOOL SETTLEMENT

que, Andre", būtų pasakęs Chopin'as.

Koncertui pasibaigus, Andrių Kuprevičių dėkinga publika iššaukė net keturis kartus. Dalis publikos buvo atsistojusi...

Kuprevičiaus triumfas, kaip menininko, yra svarbus įnašas į bendrą kultūros lobyną. Tačiau tas faktas, kad jis yra lietuvis ir jo nesutrumpinta, nesužalota pavardė ir vardas, tiek programos, tiek amerikiečių spaudoje, efektingai tarnauja lietuvių vardui garsinti. Andrius Kuprevičius, menininkas iš Dievo malonės, pralaužęs emigracinės egzistencijos ledus, rodo pasauliui mūsų tautos aukštus kultūros siekius ir dvasios aristokratijos bruožus.

Reikia tikėtis, kad į sekančius Andriaus Kuprevičiaus koncertus lankysimės gausiai ne vien su tikslu padidinti klausytojų skaičių, kurių jam ir taip nestinga, bet su tikslu jam pačiam parodyti, kad mes vertiname ir mylime savuosius menininkus ir jiems teikiame mūsų solidarumo dovaną bei lietuvišką moralinę paramą.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP
for progressive 56 bed acute care J.C.A.H. accredited hospitals needs
Chief Medical Technologist
seeking a dynamic individual to head laboratory. Salary commensurate with experience ability.
Also

Registered Nurses — General Duty
3-11 & 11-7 Shift. Good starting salary plus shift differential. Excellent fringe benefits. Apply call or write to: ADMINISTRATOR
Franklin Parish Hospital
P. O. BOX 392
WINNABORO, LA. 71295
318-435-9411 (28-45)

SECURITY GUARDS (PART TIME)

Must be 21 or older and have clear police record. To work two 8 hour shifts on the weekend and earn over \$40. Transfer fee paid, permanent shifts, weekly pay, free applicant parking.

Contact
HUDSON SECURITY SERVICE
2233 Washington
St. Louis, Mo. 63103
621-3440
An Equal Opportunity Employer (35-38)

AMERIKOS VYRIAUSYBES POLITINE KRYPTIS IR LIETUVOS LAISVINIMO KLAUSIMAS

RAIMUNDAS KUDUKIS

(Santrauka paskaitos, skaitytos š. m. rugsėjo 11 d. LB ruoštime Tautos šventės minėjime Detroite).

Čia norėčiau padiskutuoti JAV naujosios administracijos politinę kryptį... Kai kuriuos veiksmus... ir kaip tų veiksmų perspektyvoje atrodo Lietuvos laisvinimo klausimas. Tas klausimas lietuviams statomas jau beveik 40 metų. Tad, kai matom davinį, kurie atrodo galį tą klausimą vieną ar kitaip nulemti, mes vis su nauju entuziazmu tokius davinius sekam. Tie daviniai ar ženklai pasirodė pereinamais metais laike priešrinkiminės kampanijos.

Prezidentas Fordas buvo žinomas kaip Baltijos tautų draugas. Jau 1964 metais jis Baltijos valstybių klausimu patiekė Kongresui keletą palankių rezoliucijų. Jis dalyvavo įvairiuose Baltijos valstybių parengimuose ir sakė, kad supranta jų nelaimės ir remia jų aspiracijas. Fordas gyrėsi, kad turįs gerą draugą Grand Rapids mieste, kuris yra latvis.

Tačiau, kai Fordas tapo prezidentu, jo simpatijos Baltijos valstybėms galimas dalykas, liko tokios pačios, bet jo politika, deja, tų simpatijų visiškai nerodė. Atrodo, kad mes tur būt visi kritikavome jo užsienio politiką, kaip labai nuolaidžią Sovietų Sąjungai. Už visą tai mes kaltinome Henry Kissingerį, kuris daugeliui stebėtojų atrodė buvo tikras Amerikos užsienio politikos architektas. Yra pakankamai davinų, rodančių, kad jis iš tikrųjų tokiu ir buvo.

Jimmy Carter daugeliui atrodė kaip ir sviežio oro padvelkimas... Naujos viltys... O lietuviai, kurie sekė jo priešrinkiminės kampanijos pareiškimus, matė ženklus, kad Jimmy Carter kreips daugiau dėmesio į principus, ant kurių šio krašto valdžia sukurta — būtent pagrindinius žmogaus teisių ir laisvės principus.

Carteris laimėjo daugelio lietuvių palankumą, kai jis prieš rinkimus Pittsburghe sutiko priimti Lietuvių Bendruomenės delegaciją ir išklausti mūsų susirūpinimą bei pageidavimus šio krašto užsienio politikos srityje.

Atsimenu, kad delegacijos nariai tuo metu buvo susidarę apie Carterį labai gerą įspūdį. Jo atsakymai pasižymėjo aukštu moraliu tonu, ir jis parodė jautrų susirūpinimą Baltijos valstybių nelaimėmis... Ypatingai su JAV nepripa-

žinimu Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksijos. Jis pažadėjo arčiau su šiuo klausimu susipažinti. Carterio tonas, tačiau, atrodė gana palankus... Taip, kad tur būt laimėjo daugelio lietuvių balsus. Ta parama vėliau dar daugiau sustiprėjo, kada prezidento Fordo ir Carterio debatuose Fordas padarė garsųjį vadinamą "Blunder", pareikšdamas, kad Rytų Europa nėra Sovietų Rusijos dominuojama.

Nežiūrint kaip jis vėliau aiškino ir teisinosi, jis jau negalėjo šios elementarinės klaidos išbraukti. Nėra jokios abejonės, kad šis jo "paslydimas" buvo labai svarbus, ir gal ir lemiamas faktorius jo pralaimėjime.

Carteris, žinoma, nepraleido progos šiuo Fordo suklupimu pasinaudoti. Vėliau Carterio kalbose žmogaus teisių klausimas pasidarė vienas iš pagrindinių jo programos punktų. O čia kaip tik ir atspindėjo Rytų Europos pavergtų tautų nelaimės ir ateities viltys. Atrodė, kad pirmą kartą JAV istorijoje Rytų Europa pasidarė svarbus rinkiminis klausimas. Šiuo atveju Fordas atsidūrė defensyvinėje pozicijoje ir Carteris tapo žmogaus teisių... Tuo pačiu ir pavergtų tautų... čempionu.

Kadangi visa tai vyko netrukus po Helsinkio akto, kuris daugelio mūsų buvo pasmerktas kaip gėdos aktas, tai paviršutiniškai atrodė, kad tikrasis Lietuvos bylos gynėjas yra ne Fordas, bet jo oponentas Jimmy Carter. Juk ar ne Fordo parašas ant Helsinkio akto badė mums akis?

Nežiūrint šios logikos, kai kurie iš mūsų buvome skeptikai, nes žinojome, kad rinkiminiai pažadai yra nieko daugiau, kaip tik retorika. Rinkiminiai pažadai retai yra įgyvendinami. Jau vien dėl to, kad realūs gyvenimo dėsniškai neleidžia to padaryti.

Paskutiniųjų aštuonerių metų bėgyje lietuviai bendrai buvo labai kritiški ir nepasitikėjo Valstybės Sekretoriaus Henry Kissingerio veiksmais. Daugelis iš mūsų į juos reagavo negatyviai, stebėdami santykius tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos. Tam buvo ir pagrindo. Tačiau, dabar tie veiksmai tapo akademiniai. Nauja Carterio administracija, atrodė, pradėjo kaip tik kreipti dėmesį į tuos klausimus, į kuriuos mes patys jau daugelį metų mėginom pasaulio dėmesį atkreipti.

Per savo inauguraciją prezidentas Carter teigė, kad Amerikos valdžia at-

džiai seks žmogaus teisių skriaudimą, kur tik tai jis bebūtų šiame pasaulyje. Savaitės bėgyje, šių metų sausio mėnesį Valstybės Departamentas kaltino Čekoslovakijos valdžią, kad ji laužo Helsinkio susitarimus, areštuodama eilę politinių disidentų. Tai buvo pirmas kartas, kad Valstybės Departamentas tiesioginiai kaltintų kitą kraštą dėl neįgyvendintų Helsinkio pažadų. Sekančią dieną Valstybės Departamentas įspėjo ir Sovietų Sąjungą, sakydamas, kad jeigu sovietų valdžia užčiauptų disidentą Andrei Sakharovą, kuris buvo viešai prabilęs dėl žmogaus teisių, tai Sovietų Sąjunga būtų konflikte su: "priimtais tarptautiniais standartais liečiančiais žmogaus teises."

Kartu su tuo įspėjimu, Valstybės Departamento atstovas pareiškė, kad pats prezidentas neužilgo paskelbs Amerikos valdžios nusistatymą žmogaus teisių klausimu. Po kelių dienų prezidentas Carteris, pasikalbėjime su žurnalistais pabrėžė to klausimo svarbą, bet taip pat tarė, kad nenorėjo "pabloginti santykių su Sovietų Sąjunga." Jis užtikrino, kad vis dėlto "mes nenusileisim reikalavimams žmogaus teisių."

Vasario pradžioje naujas Valstybės sekretorius Cyrus Vance pakartojo prezidento žodžius ir tarė, kad JAV "kalbės atvirai apie neteisingumą, kur jis bebūtų. Mes nekalbėsime apie kiekvieną įvykį, bet mes kartas nuo karto komentuosim, kai matysim gresmę žmogaus teisėms, ir kada manysim, kad būtų konstruktyvų taip prabilti."

Reikia pripažinti, kad tai yra istoriniai žodžiai. Tai buvo bene pirmas kartas, kai JAV valdžia susirūpino problema, kuri kaip koks mamoklio kardas, kabojo virš šio krašto jau nuo II Pasaulinio karo pabaigos. Tai buvo gaivus, naujas, ir agresyvus mostas, elementarinių žmogaus teisių atžvilgiu, teisių, kurių principu sukurta ir šio krašto valdžia.

Atrodė, kad šis naujas dinamizmas, paremtas moraliniais principais, apims ne tik užsienio politiką, bet visas gyvenimo sritis: bedarbę infliaciją, vis didėjančią biurokratiją, energijos krizę ir t.t. Žodžiu, jis sukėlė viltis, kad mes žengsime iš status quo į naują erą, kurioje valdžios veiksmai bus grindžiami moraliniais principais ir vėl sugrįš pasitikėjimas savo valdžia. O valdžia yra stipri, kai re-

Inž. R. Kudukis, Clevelando miesto viešųjų įmonių direktorius.
J. Garlos nuotr.

miasi plačia baze savo tautoje.

Visa tai, ypatingai Carterio pozicija žmogaus laisvių atžvilgiu, atrodė gana logiška ir viltinga, turint galvoj dar vieną aplinkybę. Ji gražiai sutampa su vieno jo artimiausių patarėjų filosofiniais bei ideologiniais principais.

Per paskutinius ketverius metus Jimmy Carter patarėjas užsienio politikos klausimais buvo profesorius Zbigniew Brzezinski. Kai Carteris tapo prezidentu, jis pasikvietė tautinio saugumo patarėju (National Security Advisor) kaip tik tą patį profesorių Brzezinski.

Brzezinski jau senai yra žinomas akademikas ir giliai išstudijavęs Sovietų Sąjungą ir Rytų Europą. Jis pats yra lenkas ir be abejo gerai susipažinęs ir su pabaltiečių problemomis. Jis neperšeniai yra pasakęs savo studentams Columbia universitete, kad Pabaltijos kraštų byla yra viena iš didžiausių problemų, stovinti sovietams prieš akis. Ir, anot Brzezinskio, jie yra sukūrę specialią grupę savo Politbiure, kad galėtų išsamiai nagrinėti problemas, kylančias iš Pabaltijos kraštų užgrobimo.

Brzezinski savo raštuose teigia, kad jis neprisirašo prie vadinamos: "statiškosios pažiūros, kuri mato pasaulį bazuotą ant tradicinės jėgų pusiausvyros, siekiančios akomodacijos tarp didžiųjų kraštų, kurie sau pasiskyrė įtakos sferas, ir yra orientuota išlaikyti status quo, vietoj, kad ją reformuoti." Ši pažiūra buvo bazė ant kurios Kissingeris per savo kadenciją tvarkė Amerikos užsienio politiką. O Brzezinskis sako, kad jis pats tiki į dinamiškesnę užsienio politikos koncepciją, kuri tvirtai bazuojasi tais

principais, kuriuos šis kraštas atstovauja, ir dėl kurių jis nebijo pakeisti pasaulio status quo. Šie žodžiai lengvai gali būti interpretuojami tokiam kontekste, kuris duotų vilčių ir Pabaltijo kraštų užgrobimo sprendime.

Bet nežiūrint kokią politinę filosofiją valstybės sekretorius Cyrus Vance ir patarėjas Brzezinski atstovautų, ji yra paties prezidento modifikuojama, kadangi jis yra pasisakęs, kad užsienio politikos reikaluose jis pats vaidins svarbiausią rolę.

Pirmieji naujos administracijos mėnesiai buvo charakteringi savo dinamiškais pareiškimais užsienio politikos srityje, ypatingai Sovietų Sąjungos atžvilgiu.

Vis dėl to, nežiūrint šių gražių pareiškimų ir ženklų, naujoji administracija, kai susiduria su gyvenimo realybe, pritrūksta drąsos savo taip garsiai deklaruotus įsitikinimus stipriau forsuoti. Kai susiduriama su padėtim, kur reikia akcijos, matosi tie patys paralyžiaus ženklai.

Tarptautinių santykių kontekste, JAV lieka ir toliaus status quo padėty, kaip ir buvo. Pasikeitimai ir susitarimai, atrodo, yra galimi tik ten, kur naudos turi sovietai ir kiti komunistiniai kraštai.

Prezidentas Carter pradėjo dramatišką ir agresyvią kampaniją už žmogaus teises... Bet ką jis padarė, kad jos būtų įgyvendintos? Tuo pačiu kai pasisako už žmogaus teises, pareiškia, kad jis nemano kištis į Sovietų Sąjungos "vidaus reikalus."

Atsakymą bent dalinai galime rasti paskyrimu Jungtinių Tautų ambasadorium Andrew Young.

(Bus daugiau)

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

DARIAUS IR GIRĖNO KLUBAS ŠVENČIA 25-RIŲ METŲ SUKAKTĮ

Dariaus ir Girėno klubas spalio 15 d. Lietuvių Namuose švenčia savo veiklos 25-rių metų sukaktį. Baliuje dainuos iš Chicagos solistas Algirdas Brazis. Po to bus skani vakarienė ir šokiai. Šokiams gros Rimo Kaspučio orkestras "Romantika".

Jubiliejaus proga išleistas 32 puslapių leidinys. Leidinį redagavo A. Grinius, spaudė Vlado Vijeikio spaustuvė Chicagoje.

Stalai ir pavienios vietos užsakomos Dariaus ir Girėno klubo svetainėje telef. 894-9775 ir pas klubo valdybos narius.

Klubų valdyba kviečia Detroito ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti klubo 25-rių metų minėjimybaliuje. Automobilius saugos pasamdyta policija.

STASIO BUTKAUS KUOPA

Rugsėjo 25 d. kuopos moterų sekcijos vadovės Adelės Poderienės namuose įvyko St. Butkaus šaulių kuopos valdybos posėdis. Kuopos atliktų darbų apžvalgą padarė kuopos pirmininkas Vincas Tamošiūnas. Nutarėta kuopos 20 metų veiklos sukaktį paminėti 1978 metų pavasarį ir ta proga išleisti leidinį. Leidinį redaguoti sudaryta redakcinė komisija: Pedagogė Stefa Kaulienė, istorikas Jonas Švoba ir Dirvos korespondentas Antanas Grinius.

Paskirta aukų: "Kariui" 50 dol., Romos Kalantos paminklo statybai 50 dol., dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopos Worcesteriye statomam paminklui žuvusiems dėl Lietuvos laisvės 25 dol. ir Balfui 15 dol.

Kuopos šaulių iniciatyva surinkta ir pasiūsta aukų:

A. A. šaulio Jono Poderio įamžinimui "Kariui" 65 dol., Vlado Mingėlos įamžinimui Vasario 16 gimnazijai 700 dol. ir Petro Vedeikos įamžinimui Vasario 16 gimnazijai 320 dol.

★

Kuopos šaulys Jonas Šostakas dirbęs General Motor bendrovėje pasiūlymų programoje laimėjo 10,000 dol.

PASISEKĖS PIKNIKAS

Įvykęs spalio 2 d. Šv. Antano parapijos naujai atremontuotuose Lietuvių Namuose gegužinė po stogu visais atžvilgiais buvo sėkminga: oras buvo gražus, žmonių atsilankė daug. Laimės šulinys tuč tuojau ištuštėjo. Šeiminkės maisto turėjo prisigaminusios užtektinai. Šia savo gegužinė parapija įrodė, kad renginius galima daryti ir Lietuvių Namuose ir į juos privažiuoja užtektinai žmonių. Lauktina, kad ir kitos organizacijos rengtų renginius Lietuvių Namuose. Jie po remonto labai tinka.

• **Advokatas Robertas Selenis** nuo spalio 1 d. klientų patogumui savo advokato įstaigą iš Detroito miesto centro perkėlė į priemiestį Northville, prie naujojo greitkelio M 275 ir Septintos Mylios. Jo įstaigos naujas adresas: 113 East Duplap, Northville, Mich. 48167, telefonas 349-5556 ir namų telefonas 699-6905.

FORKLIFT MECHANICS

Full-time positions. Must be qualified to completely rebuild various type forklifts. Top pay for the right persons.

COMB. FITTER-WELDERS

1st class people ONLY. Average 50 hours a week & \$360 per week. Must have proven ability and background.

APPLY

EVANS COOPERAGE

1255 PETERS ROAD
HARVEY, LA
Equal Opportunity Employer (31-40)

WANTED

ELECTRIC MOTOR SHOP FOREMAN

Experienced minimum of 8 to 10 years in AC, DC motors and controls. Salary open. Terms negotiable. Location: CENTRAL PIEDMONT, N. C.

APPLY CALL OR WRITE FOR APPOINTMENT

PIEDMONT ELECTRIC MOTOR REPAIRING INC.

370 W. SALISBURY ST.
ASHEBORO, N. C. 27203

(919) 625-5210 DAY

(919) 672-1831 NIGHT (33-42)

PIPEFITTER

JOURNEYMAN

Fully qualified journeyman. High hourly rate, many fringe benefits. Apply in person.

UNITED STATES

STEEL CORP.

CENTRAL FURNACES

2650 Broadway

Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer (30-39)

REIKALINGAS SIUVĖJAS ELEKTRINE MAŠINA

Prityręs. Aukštas valandinis atlyginimas ir akordinis darbas. Apmokami šventadieniai ir atostogos, pridoma daug visokių privilegijų. Malonios darbo sąlygos.

WORK WEAR CORP.

1768 E. 25 ST., CLEVELAND, OHIO
(1 pietus nuo Payne Ave.)

An Equal Opportunity Employer (35-41)

"Talking, it over"

One in a series of columns answering questions you ask about your electric service.

K. Kodėl mano elektros

sąskaita nėra mažesnė, kai būnu išvažiuavęs atostogų?

A. Yra visada mažesnė, negu jums būnant namuose. Bet daugelis dalykų vyksta ir jums nebūnant namuose, kur naudojama elektra. Pav. vandens šildymas, šaldytuvai, freezeris, ir elektros laikrodis. Net jūsų "instant-on" TV naudoja elektrą jums nežinodami, nebent ištraukiate laidą. Taip pat, priklauso nuo to kada atostogaujate, jūsų vėsintuvas ir dregmės kontroliavimas gali būti eigoje.

K. Kodėl yra kūro mokestis mano elektros sąskaitoje?

A. The Public Utilities Commission of Ohio nusprendė, kad kūro mokestis turi būti žymimas atskirai elektros sąskaitoje. Elektros pagaminimo ir pristatymo kaina yra įskaityta jūsų elektros sąskaitoje, bet kūro kaina gali būti skirtinga pagal mėnesio kainų pasikeitimą ir PUCO nori, kad naudotojai apie tai žinotų.

K. Ar the Davis-Besse Nuclear Power Station padės išlaikyti žemesnę elektros kainą?

A. Taip. Atominė jėga yra viena iš priemonių sulaikanti elektros kainos kilimą, kaip kad būtų. Tai yra iš mažiausiai brangių energijos galimybių elektros pagaminimui. Žema elektros kaina iš the Davis-Besse Nuclear Power Station padės sulaikyti elektros kainos kilimą, bet Davis-Besse pristatys tik apie 15% visos elektros sunaudojamos mūsų klientų per sekančius penkerius metus. Taip pat pagaminimo kaina yra tik vienas elementas pristatant jums pasikliaujantį elektros patarnavimą. Besitęsianti infliacija gali stumti visas kainas aukščiau nepaisant mūsų geriausių pastangų.

K. Ar šios dienos namų ruošos reikmenys yra planuojami atsižvelgiant į elektros taupymą?

A. Taip. Kai kurios automatinės indų plovimo mašinos turi jėgos taupymo jungiklius, kurie išjungia šildomą ciklą, leidžiant indams išdžiūti oru. Kai kurie šaldytuvai aprūpinti jungikliais kontroliuojančiais dregmės lygį; tai sumažina elektros naudojimą vėsiuose mėnesiuose. Skalavimo priemonės yra projektuotos kontroliuoti naudojamo vandens kiekį, vandens temperatūrą ir skalavimo laiką ilgį. The microwave pečiai gali sutaupyti daugiau kaip 50% energijos, kuri būtų sunaudota paruošiant tą patį maistą ant elektrinės plytos.

K. Ar gali 'mercury vapor' lempos būti naudojamos lauke?

A. Taip. 50 watų 'mercury vapor' duoda tiek pat šviesos, kiek 100 watų 'incandescent' lempa, ir sunaudoja per pusę mažiau elektros. Pakeitimo dėžutės gaunamos daugely elektros reikmenų parduotuvėse.

Jeigu jūs turite klausimų ar norėtumėte daugiau gauti informaciją kuriuo nors iš šių klausimų, mes norėtume jus išgirsti, tik parašykite: Talking It Over, Box 5900, Cleveland, Ohio 44101. Kadangi mes norime, kad jūs žinotumėte.

The Illuminating Company

Pasaulio Lietuvių Dienos

1978 m. birželio 28 — liepos 3 d.d. Toronte, Kanadoje ruošiamos Pasaulio Lietuvių Dienos (PLD). PLD apima trys atskiri renginiai:

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas
V-ji Kanados ir JAV Lietuvių Dainų šventė ir
Pasaulio Lietuvių Sportinės žaidynės.

1978 m. sukanka 60 metų nuo Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo ir 40 metų nuo Tautinės Olimpiados Kaune. Pasaulio Lietuvių Dienos ir padės iškilmingai atšvęsti kiekvienam lietuviui taip brangias ir istorines sukaktis.

Nuo amžių lietuvis visada išliko lietuviu ir ryškiai savo būdu ir kultūra išsiskyrė iš kaimyninių tautų. Teisė turėti savitą valstybinę ir tautinę santvarką buvo laimima ir palaikoma sunkiomis kovomis. Kova už lietuvių teises pavergtoje tėvynėje ir šiandien didvyriškai tebevyksta. Lietuvis visais amžiais reikalavo savo teisių, bet lygiai jas pripažino ir kitiems. Pasaulio Lietuvių Dienos ir turėtų tapti galinga, gausia ir didinga demonstracija už lietuvių teises, už lietuvišką kultūrą ir tikėjimo laisvę pavergtoje tėvynėje. Todėl mes ir kviečiame visus lietuvius ruoštis į Pasaulio Lietuvių Dienas Toronte, Kanadoje. Mes užtikriname Toronto lietuvių svetingumą.

Netenka ne minėti, kad PLD surištos su didelėmis išlaidomis. Todėl Pasaulio Lietuvių Dienų Organizacinis Komitetas ir skelbia Pasaulio Lietuvių Dienų vajų. Prašome ateiti į talką su aukomis, kai bendruomenės apylinkių, sporto klubų, chorų vadovai į tamstas kreipsis. Pasaulio Lietuvių Dienos turi parodyti saviems ir svetimams, kad lietuviškasis solidarumas reiškiasi darbais ir auka.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra tikrasis ir nuolatinis ryšys, kuris jungia lietuvių su lietuviu. Tik tampa ir sava bendruomeninė dvasia gali laiduoti Pasaulio Lietuvių Dienų sėkmingumą. Ypač tėvai ir globėjai prašomi siųsti lietuviškąjį jaunimą, nes užmegzti ryšiai, pažintys bei lietuviška aplinkuma ves į šviesesnę ir lietuviškesnę ateitį.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės
Valdyba

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto
Valdyba

Kanados Lietuvių Bendruomenės
Krašto Valdyba

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo
Organizacinis Komitetas

V-sios Kanados ir JAV Lietuvių Dainų
šventės Organizacinis Komitetas

Pasaulio Lietuvių Sportinių žaidynių
Organizacinis Komitetas

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos
Valdyba

Chicagos lietuviai

ANTANAS JUODVALKIS

MARGUČIO KONCERTAS

Margutis yra žinomas, kaip gerų renginių ruošėjas. Š. m. spalio 2 d. Jaunimo Centre įvykęs koncertas pasižymėjo aukštu lygiu, gera organizacija ir puikiu išpildymu.

Koncertą išpildė pianistas Vytautas Puškorius ir baletininkė Violeta Karosaitė, talkinant Jaunučiui Puodžiūnui ir jo studijos mokinėms. Pianinas ir baletas buvo geras derinys.

Pianistas V. Puškorius pirmoje dalyje paskambino S. Scralatti, M. K. Čiurlionį ir L. van Beethovena, o antroje dalyje F. Schubertą ir F. Chopiną. Vytautas Puškorius scenoje jautėsi laisvai ir techniškai stipriai. Jaunąjį pianistą žiūrovai sutiko labai šiltai ir nesigailėjo plojimų bei valiavimų. Vytautas Puškorius ateina į muzikinį gyvenimą, kaip gerai pasiruošęs ir daug žadantis pianistas. Linkime neužmesti turimo talento, bet jį tobulinti ir plačiau naudoti.

Chicagiškiams gerai pažįstama balerina Violeta Karosaitė, koncertą pradėjo ištrauka iš "Carmina Burana", grakščiai pašoko "Sagitarių" ir "Pasmerktąjį angelą". Koncertą užbaigė ištrauka iš "Carmen", dalyvaujant Jaunučiui Puodžiūnui ir jo studijos mokinėms. Baletmeisterius ir mokines susirinkusieji palydėjo gausiais plojimais, o Violeta Karosaitė buvo apdovanota puikia gėlių puokšte.

Koncerto ruošą rūpinosi MARGUČIO radijo vedėjas Petras Petrutis. Nežiūrint geros reklamos ir koncerto pobūdžio, publika nepajėgė pilnai užpildyti Jaunimo Centro didžiosios salės.

NAUJOVISKA MENO PARODA

Jaunimo Centro vadovė š. m. rugsėjo 30 d. Čiurlionio Galerijoje surengė, iki šiol nepraktikuotą, meno parodą. Parodoje savo turimus meno kūrinius išstatė dr. Gediminas ir Dalia Bylai ir adv. Valdemaras ir Karin Bylaičiai. Jų turimi eksponatai užpildė visas tris Čiurlionio Galerijos sales. Parodoje matėsi šalia 3-jų svetimtaučių — 18-kos lietuvių dailininkų paveikslai Parodoje išstatyti įvairaus žanro kūriniai: tapyba, grafika, vitražai, daug iliustracijų ir kt., viso 75 vienetai. Parodoje dominavo dailininkai — A. Elskus, V. Petravičius, Pranas ir Vl. Žilius.

Parodą atidarė Jaunimo Centro direktorius kun. A. Kezys, J. S. Jis pažymėjo, kad greta kūrėjų-dailininkų, reikia pagerbti ir mece-

natus-pirkėjus. Be atitinkamo dėmesio ir paramos, kūrėjai turėtų ieškoti kitų pragyvenimo šaltinių ir nukentėtų kūryba. Pažadėjo ir ateityje didesnių kolekcionierių parodas suruošti.

Savininkų vardu kalbėjo Dalia Bylaitienė. Ji dėkojo kun. A. Keziui už talką išdėstant paveikslus, Palio kam, Jurksui, dail. A. Aleksai ir kitiems, prisidėjusiems prie šios parodos surengimo.

Atidaryme dalyvavo nemažas būrys meno mėgėjų. Dalyviai buvo pavaišinti.

KORP! NEO-LITHUANIA ŠVENTĖ

Korp! Neo-Lithuania Chicagos padalinio valdyba korporacijos 55 metų sukaktį švenčia š. m. lapkričio 12 d. Programoje numatyta: 10 val. ryto pamaldos Jėzuitų koplyčioje, žuvusiųjų pagerbimas ir mirusių korporantų kapų lankymas.

7 val. vak. Lietuvių Tautiniuose Namuose iškilminga sueiga ir banketas.

Metinė korporacijos sueiga šaukiama š. m. lapkričio 6 d., 3 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Darbotvarkėje numatyta valdybos pranešimas, naujos valdybos rinkimas, junjorų kėlimas į senjorus ir kiti reikalai.

Korp! Neo-Lithuania suvažiavimas įvyks korporacijos šventės metu š. m. lapkričio 12 ir 13 d.d. Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Visi korporantai prašomi minėtuose renginiuose dalyvauti.

LIETUVIŲ MOTERŲ FEDERACIJOS CHICAGOS KLUBAS PRADĖJO VEIKLĄ

Lietuvių Moterų Federacijos Chicagos klubo valdyba š. m. rugsėjo 25 d., Lietuvių Tautiniuose Namuose turėjo poatostoginį susirinkimą ir aptarė ateities darbus.

Susirinkimą atidarė klubo pirmininkė Matilda Marcinkienė. Pasveikino gausiai susirinkusias nares ir pasidžiaugė visų gera nuotaika.

Susirinkimą painformavo, kad mūsų klubas įstojo nariu su 100 dol. įnašu į Amerikos lietuvių bibliotekos leidyklą ir taip pat parėmė šimtine Pabaltiečių ruošiamą žygį už žmogaus teises, Washingtone.

Susirinkusių pritarimu, numatoma suruošti Padėkos Dienos vaišės š. m. lapkričio 27 d. (sekmadienį), Lietuvių Tautiniuose Namuose.

Susirinkimą pajvairino klubo narė Aldona Rimienė, dirbanti VISTA organizaci-

Momentas iš baleto Carmen. Jaunutis Puodžiūnas ir Violeta Karosaitė Margučio rengtame koncerte Chicagoje.

Lino Regio nuotr.

joje, painformuodama apie vyresniems žmonėms įstatymais teikiamas lengvatas. Pranešimą pailiustravo, savo veiklos metu, patirtais įvairiais atsitikimais. Pranešimas buvo naudingas ir susilaukė gyvo dėmesio ir paklausimų.

Po susirinkimo, kaip paprastai, visos dalyvės pasivažiavo kavute ir skanumynais.

PAŠNEKESYS APIE BRAZILIJOS LIETUVIUS

Apžiūrėję meno parodą, dauguma jos dalyvių susirinkime kavinėje išklausti pranešimo apie Brazilijos lietuvių ir pamatyti skaidres bei filmą. Pašnekės atidarė ir jam vadovavo LB Marquette Parko apylinkės kultūrinių reikalų vadovas Norvilas. Apie Pietų Amerikos lietuvių gyvenimą papasakojo kun. A. Saulaitis, S. J., Brazilijoje išgyvenęs 7 metus ir aplankęs daug lietuviškų šeimų, išsisklaidžiusių berybiuose plotuose. Savo pasakojimą pajvairino skaidrėmis ir filmą, susuktą iš Pietų Amerikos lietuvių jaunimo stovyklos.

Brazilijon pirmasis lietuvis, manoma, atvyko 1869 m., Sibiro tremtinys. Iš Sibiro pabėgęs, per Japoniją, pasiekė Sao Paulo uostą, o iš čia pasiekė Chicagą. Brazilijoje didžiausia lietuvių kolonija yra Sao Paulo, antara po Chicagos. Lietuvių jaunimo tik 20% kalba lietuviškai. Savo laiku Brazilijos valdžia buvo suvaržiusi emigrantų veiklą ir uždraudusi kitų kalbų mokymą, todėl ir dalis lietuvių jaunimo nutautėjo. Šiuo metu Brazilijos lietuvių jaunimo tarpe taučiasi atgimimas ir didesnis noras išmokyti lietuvių kalbą. Akstiną davė jaunimo stovyklos, ypač paskutinioji PLB Jaunimo s-gos suruoštoji.

Kad išlaikyti lietuviybę ir

patraukti jaunimą lietuviškai veiklai, reikia megzti individualinius ryšius, organizuoti tautinių šokių būrelius, rengti jaunimo stovyklas, sudaryti sąlygas susitikti su kitų kontinentų lietuvių jaunimu. Didelį auklėjimo ir lietuviybės išlaikymo reikšmę turi parapijos, spauda, mokyklos, organizacijos.

Kun. A. Saulaitis yra apeliavęs visą Pietų Ameriką, ieškodamas išsibarsčiusių pavienių lietuvių šeimų. Žmonės yra paprasti, bet nuoširdūs, tik reikia juos suprasti ir mokėti patraukti lietuviškiems reikalams.

Pora valandų prabėgo besiklausant pasakojimo ir bežiūrint rodomų vaizdų. Kun. A. Saulaitis džiaugėsi, kad PLB valdyba jau yra atkreipusi didesnę dėmesį į Pietų Amerikos lietuvių padėtį ir pradėjo teikti visokeriopą pagalbą.

ŠALPOS MĖNUO

Visoje Amerikoje spalio mėn. vykdoma rinkliava į

vargą patekusiems tautiečiams sušelpiti. BALFo Chicagos apskr. valdyba jau pasiruošė ir pradėjo vykdyti rinkliavą. Prašoma visus lietuvius būti dosniais ir maloniai priimti rinkėjus, nes jie aukojasi ir dirba ne savo malonumui, bet artimam labai.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS RĖMĖJAI

Sekmadienį, spalio 2 d. 12 val. Jaunimo kavinėje įvyko Vasario 16 gimnazijos rėmėjų susirinkimas ir dovanų paskirstymas. Trumpą pranešimą padarė Komiteto ilgametė pirmininkė ir didžiausia Vasario 16 gimnazijos propaguotoja Ona Zailskienė. Talkinama viso gausaus komiteto narių, ypač savo vyro Prano, surado visą eilę gimnazijos mecenatų ir rėmėjų. Šiuo metu gimnazijoje yra apie 70 mokinių ir jos likimas bent šioms mokslo metams yra užtikrintas. Raginimas siųsti vaikus į Vasario 16 gimnaziją davė gerus rezultatus. Šiais mokslo metais iš Amerikos žemyno yra 21 mokinys: 11 JAV, 9 Kanados ir 1 Venezuelos. Stipendijoms yra sutelkta netoli 3000 dol. ir beveik antra tiek davė išplatinti dovanoms paskirstyti bilietai.

Šį kartą gauta labai vertingų dovanų: savo kūrinius aukojo menininkai — V. Vaitiekūnas, K. Zapkus, M. Ambrozaitienė, D. Stončiūtė, V. Žiugždaitė, dr. J. Šalna, Gaižutienė. Prekybininkai: Terra, Marginiai, Gift International. Taip pat gausu buvo gintaro išdirbinių, lietuviškų raštų, audinių, lėlių bei kitokių vertingų dovanų.

Pirm. O. Zailskienė dėkojo visiems aukotojams ir rėmėjams ir pakvietė ten buvusius skautukus pradėti traukti laiminguosius numerius. Be to, perskaitė Kuratorijos ir gimnazijos vadovų padėkos laiškus.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

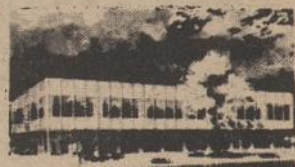
UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6½% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

NAUJA LIETUVIŠKA ŠEIMA

JURGIS JANUŠAITIS

Palaimintos ir gražios, kupinos svajonių, dienos lydėjo simpatinę Vidą Mariją Kriaučeliūnaitę ir žvalų Algirdą Antaną Jonušą į gyvenimą. Juodu abu lankė lituanistines mokyklas, abu šoko tautinius šokius "Grandies" ansamblyje, čia Vida ir Algirdas susipažino, vienas antrą pamilo ir jų likimas nebeišskyrė.

Vida baigė universitete psichologiją. Algirdas taip pat baigė mokslus ir pasiruošė savajai profesijai, ateities gyvenimui. O kai mokslai buvo baigti, Vida ir Algirdas nenutolo, kaip daugelis, nuo lietuviškosios veiklos kelio, bet įsijungė į Korp! Neo-Lithuania, kad čia galėtų savo darbu ir sugebėjimais plūsti lietuviškosios veiklos plotuose. O visuomeninio darbo Vida mokėti aktyviai skautaudama ir skautų stovyklose stovyklaudama.

Tad kai rinkomės rugsėjo mėn. 17 d. 2 val. šv. Kryžiaus šventovėn palydėti Vidą ir Algirdą prie altoriaus, džiaugėsi širdis. Štai dar viena, graži, išsimokslusi, pavyzdinių šeimų Irenos ir dr. Leono Kriaučeliūnų, didžiųjų visuomeninių dukra ir Marcelės ir Vytauto Jonušų sūnus sumaino aukso žiedus ir ryžtasi sukurti taip pat gražią lietuvišką šeimą.

Bažnyčioje daug lietuviškosios visuomenės, jaunųjų tėvelių giminių, artimųjų, daug jaunimo. Jaunuosius Vidą ir Algirdą prie altoriaus palydi abiejų tėveliai ir mamytės ir jaunimo palyda: vyriausioji pamergė jaunosios sesutė Jolita, vyriausias pabrolis Arnoldas Končius, Bonnie Michael su Algiu Dargužiu, Vida Naujelytė su Eugenijum Kniukšta, Alvida Baukutė su Robert Eliot, Viktorija Kučaitė su Linu Yurkum ir Alė Jonušaitė su Medardu Karalium.

Vidos ir Algirdo moterys, šv. Mišių metu, palaimina kun. Adolfas Stašys, ta proga jauniems pasakodamas nuoširdžiai jautrų, šeimos atsakomybę prieš Dievą ir savąją Tėvynę išryškinantį pomokslą, linkėdamas, kad juos šeimos meilė ir laimė lydėtų visą gyvenimą.

Dainavos ansamblis ir solistė Dana Stankaitytė, vadovaujant muz. Aloyzui Jurgučiu, iškilių metu giedojo momentui pritaikytas giesmes.

Vestuvinė iškilinga puota įvyko vakare, Niko's puošniame restorane. Į puotą susirinko penki šimtai svečių, jų tarpe daug įžymiųjų mūsų visuomeninių, spaudos žmonių, daug jaunimo.

Svečius pasitiko jaunųjų tėveliai Irena ir dr. Leonas Kriaučeliūnai ir Marcelė ir Vytautas Jonušai. Susirinkus svečiam, iš antrojo aukšto, specialiais laiptais, papuoštais žalumynais, į salę nusileido jaunoji pora Vida ir Algirdas. Jonušai, lydimi palydos. Jaunuosius lietuviška tradicija pasitiko su duona druska ir vynu jaunųjų tėveliai.

Puotą pradėjo dr. Leonas Kriaučeliūnas, pasveikindamas svečius ir padėkodamas jiems už dalyvavimą šioje gražioje trijų šeimų — Kriaučeliūnų, Jonušų ir jaunųjų Jonušų šventėje. Gi jaunajai porai linkėjo niekada nepamiršti savosios tautos, nenutolti nuo lietuviškojo kamieno ir linkėjo eiti lietuviškuoju keliu.

Puotai vadovauti pakvietė dr. Aliciją Ruibienę, kuri lietuvių ir anglų kalbomis pristatė kalbėtojus ir sumaniai vadovavo visai vestuvinės puotos eigai.

Kun. Adolfas Stašys perskaitė šv. Tėvo popiežiaus Pauliaus VI jauniems skirtą palaiminimą.

Lietuvos generalinė konsulė Juzė Daužvardienė pasakė nuoširdžią sveikinimo kalbą, iškeldama lietuviškosios šeimos tradicijas, jos paskirtį ir linkėjo jaunajai porai išlikti prie lietuviškos šeimos židinio laimingais ilgus metus.

Jaunojo tėvelis Vytautas Jonušas išreiškė padėką

Vida ir Algirdas Jonušai

svečiams ir linkėjimus jauniems savo šeimos vardu.

Jaunasis Algirdas Jonušas lietuvių ir anglų kalbomis padėkojo abiem tėveliam už skirtą rūpestį, už padovanotą gražų gyvenimą, o jaunosios tėveliams už mielą ir mylimą žmonelę Vidą.

Prie gražių linkėjimų savaisiais nuoširdžiais linkėjimais jauniems jungėsi savo žodžiu jaunosios

krikšto tėvas agr. V. Žirgulevičius, "Grandies" ansamblio vadovė Irena Smieliauskienė. Svečiai buvo supažindinti ir su jaunųjų močiutėmis P. Parulienė ir P. Balčiūniene.

Prieš pradėdant puotą, Draugo redaktorius kun. Pr. Garšva sukalbėjo maldą. Pirmasis pabrolis A. Končius, pasveikinęs jaunuosius, pakėlė šampano taurę ir pakvietė visus svečius jauniems sugiedoti Ilgiausių metų linkėjimus.

Vakarienei įpusėjus, jaunuosius išskirtinai įdomia humoristika, dainuodami, pasveikino Korp! Neo-Lithuania vardu atst. pirmininkas Z. Mikužis ir Algis Modestas, įteikdami simbolines dovanas. "Grandies" ansamblio vardu dovanėlę įteikė atstovas E. Šadauskas.

Pritilo oficialios sveikinių kalbos. Štai ir linksmoji dalis. "Grandies" ansamblio šokėjų grupė drauge su jaunaisiais pašoko tradicinę rezginėlę, ir po to pradėjo šokius jaunųjų valsu, į kuri vėliau jungėsi palyda, tėveliai ir svečiai.

Vestuvėse vyraavo lietuviškųjų vestuvių ryškūs motyvai — buvo ir piršlys ir svočia su pyragais. Graži akimirka jaunosios nuvainikavimas. Ir nuoširdus atsiveikinimas su žavingąja jaunystę, o čia pat štai ir sutinkame mes, vedusieji, dar vieną šeimą.

Džiaugiamės tokios šeimos sulaukę. Jon dedame daug vilčių. Retėjančias gretas, manykime, papildys jie. Gi sekdami savo tėvelių pėdomis, Vida ir Algirdas Jonušai niekada nepamiršų organizacijų, kuriose jie užaugo, kur nuskubėjo pa-

čios gražiausios svajonių dienos, kur išmoko mylėti savo tėvelių gimtąją kalbą kuria abu gražiai kalba, kur išmoko mylėti ir savo tėvelių gimtąją žemę — Lietuvą.

Be abejo, Irenai ir dr. Leonui Kriaučeliūnams šių gražių iškilių metu skaudžiai spaudė skausmas širdį, prisimenant dar taip nesenai užgesusį amžiams mylimą sūnų Geniuką, kuris amžinybėn išėjo tik pražydes ir ketinęs tėveliams didelį džiaugsmą atskubančiuose metuose. Po šio didžiojo skausmo Irena ir dr. Leonas Kriaučeliūnai, kaip ir ateityje žada judinti didžiuosius lietuviškuosius darbus savo ryžtu ir auka.

Šia nauja šeima džiaugiasi tėvai Kriaučeliūnai ir Jonušai, ja džiaugiasi ir lietuviškoji visuomenė.

Gi jaunoji pora, taip nuoširdžiai visų svečių sveikinta ir lydima gražių linkėjimų povestuvei kelionei išvyko į Karibų salas. Sugrįžę apsigyvens Worth, Ill., nuosavyse namuose. Žada ir ateityje aktyviai jungtis į lietuviškąją veiklą.

Vidai ir Algirdui Jonušams, sukūrusiems lietuvišką šeimą, tebūnie šeimyninis gyvenimas mielas, telydi kantrybė ir šeimos atsakomybė ir teneužpūsto atšaurūs vėjai jų laimės ir šeimyninio gyvenimo židinio.

Forge Shop
New shop in Claremore, Oklahoma
REQUIRES:
HAMMER OPERATORS
Board experience preferred
For 1st and 2nd Shift.
Steady work, and fringe benefits.
Apply call or write to: General Mgr.
KYLE FORGE CO.
1400 INDUSTRIAL BLVD.
CLAREMORE, OKLAHOMA 74017
918-341-4663 (27-49)

WANTED
ALL AROUND GENERAL MACHINISTS

For Electronics manufacturer in Ann Arbor Area has opening for an experienced MACHINIST.

Who can set up work from blue prints & close tolerance. Full or part time. Inquires from retired persons welcome. Call 313-973-2505, ask for MR. HESKETT. (34-47)

Wanted 1st Class Skilled
MACHINISTS
POSITION ARE AVAILABLE FOR EXPERIENCED
TOOL GRINDERS
AND
MULTISPINDLE AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATORS & SET UP MEN.
FOR 1ST & 2ND SHIFT.
Please contact MR. KURZ
216-486-2700 (35-38)

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED NURSES
Small modern hospital in Southern Illinois has immediate openings for
NURSE ANESTHETIST
HEMO DIALYSIS SUPERVISOR
REGISTERED NURSES
for 3-11 & 11-7
in O.B. & I.C.U.

Good starting salary differential for evening & night shift. Liberal personnel policies & fringe benefits.
Apply call or write to:
VIRGINIA McALEXANDER
JEFFERSON MEMORIAL HOSPITAL
909 SHAWNEE
MT. VERNON, ILL. 62864
618-242-3400 (35-41)

1977-1978 METŲ ESKURSIJOS Į LIETUVĄ

Paskutinė 1977 m. grupė išvyksta:

GRUODŽIO 21 D. — 2 savaitė

(Leningradas, Vilnius, Ryga, Maskva)

\$999.00

Registruotis iki lapkričio 15 d.

NAUJOS SKRAIDOS (CHARTERS) Į VILNIŲ SU PAN AMERICAN LĖKTUVAIS IŠ NEW YORKO
išvyksta:

1978 m. vasario 5, 12, 19, 26 — \$669.00

1978 m. kovo 5, 12, 19, 26 — \$716.00 ir \$746.00

1978 m. balandžio 2, 9, 16, 23 — \$746.00

TOLIMESNIŲ KELIONIŲ EIGA IR KAINOS 1978 METAMS
BUS PASKELBTOS VĖLIAU.

Prie šių visų grupių galima jungtis IŠ VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu New Yorke.

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkom iškvietim dokumentus.

KAS BUVO — KAS YRA — KAS BUS?

RUSAI DISIDENTAI IR MES

Jūratė Statkutė de Rosales

Sausa politinė kalba remiasi dviem amžiniais principais: 1) mes esame draugai ten ir tol, kol mūsų interesai sutampa, ir 2) mes esame priešai ten ir tol, kol mūsų interesai yra viens kitam priešingi. Šiais dviem sakiniiais galima teoriniai susumuoti rusų ir lietuvių disidentų santykius.

Tokios dvigubos padėties atvejį mums jau kartą paliustravo šio šimtmečio pradžios istorija: 1905 metų Lietuvos atstovai rusų dūmoje atvirai rėmė kairiųjų rusų sparną, t. y. tą dūmos sparną, kuris potencialiai galėjo susprogdinti caristinę — Lietuvą pavergusią — imperiją. O dalis tų pačių dūmos lietuvių vėliau tapo Nepriklausomybės akto signatarais ir nepriklausomos — toli gražu ne

komunistinės Lietuvos atkurėjais. Su Lietuvos nepriklausomybės paskelbimu rusų ir lietuvių keliai išsiskyrė — beliko amžina politinė tiesa, kuri verčia rusus ieškoti išėjimo į Baltijos jūrą, o lietuvius ginti savo teritoriją ant to paties Baltijos jūros kranto.

Būdinga yra prisiminti dūmos atstovo M. Januškevičiaus trajektoriją. Socialistinių pažiūrų darbietis Januškevičius savo kalbose nuolat siedavo socialinį lietuvių gėrbūvį nepriklausomybės sąlygojimu. Kai jo bendraminčiai ir ideologijos bei kovos draugai stojo į Rusijos valdžią, Januškevičius įteikė 1917 metų rugpiučio mėn. anuometiniam Rusijos ministeriui pirminkui Kerenskiui dūmos atstovų pasirašytą memo-

randumą, reikalaujanti paskelbti Lietuvos nepriklausomybę. MEMORANDUMAS LIKO BE ATSAKYMŲ, dalinai dėl tolimesnių rusų revoliucijos audrų, bet esmėje todėl, kad nei vienas rusų valdovas negali ir negalės suteikti Pabaltijo kraštams nepriklausomybę tuo pačiu netapdamas savo — t. y. rusų — tautos geopolitinių interesų išdaviku.

Yra ir kita medalio pusė. Pav. 1904-1917 metų laikotarpyje, toje pačioje dūmoje įvykusi tautybių atstovų ir kairiosios opozicijos koalicija privėdė prie revoliucijos, caristinės Rusijos žlugimo ir Pabaltijo kraštų nepriklausomybės atgavimo.

Šių pavyzdžių akivaizdoje, tenka padaryti principinę ir sausą išvadą: 1) šiuo metu rusų disidentų ir mūsų interesai sutampa, 2) reikia turėti omeny, kad disidentų laimėjimo atveju, rusų ir lietuvių vadovų interesai išsiskirs ar net taps antagoniški.

Be abejo, pačių rusų disidentų tarpe yra tokių žmonių, kurie sąžiningai tik žmogaus teisių principu ir pripažįsta, jog svarbi žmogaus teisių dalis yra kiekvienos tautos teisė į autodeterminizmą. Tokia kai kurių rusų galvosena yra visais atvejais remtina, nes ji yra rimta ir teisinga. Tačiau net tuo atveju, jei kuris iš šitaip galvojančių disidentų kada paimtų į savo rankas Rusijos valdžią, tektų abejoti, ar rusus iš viso kada galės ilgai valdyti liberalių pažiūrų vienetas. Juk nuosekliausias ir patvariausias visos rusų istorijos bruožas yra tas, kad kelių tūkstančių metų bėgyje rusai kitos valdžios sau sukurti negalėjo, kaip tiktai policijos teroru paremtas autokratijas. Ilgalaikio, patvaraus rusų posūkio į teisę paremtą kelią vargu ar galima tikėtis. "Vilkas grįžta į mišką" nurodo liaudies išmintis, o istorija gausiais pavyzdžiais patvirtina, kad tautų kelias į tiesą ir teisę

yra nusėtas gausiais atkritimais į senąsias nuodėmes.

Visa tai aptarus, atsiranda klausimai į kuriuos ne mes, o tik patys rusų disidentai gali bei privalo atsakyti: Kokio politinio režimo jūs siekiate pačiai Rusijai? Kokios yra jūsų pažiūros į kiekvienos tautos teisę laisvai spręsti savo likimą? Kaip ilgai mus visus jungs bendras, opozicijos sovietiniam režimui, kelias? Ir KAS ĮVYKS PAS-KUI?

PARĖMĖ KNYGOS "BURĖS IR VARIKLIAI" LEIDIMĄ

Jūrų skautų Lietuvoje įkūrėjas ir pirmasis jūrų skautas j. sn. dr. Julius Jurgėla atsiliepė į kvietimą paremti jūrininkystės knygos "Burės ir varikliai" leidimą su \$100 įstodamas į leidėjų eiles. Šiomet sukako 55 metai nuo pirmojo jūrų skautų vieneto įsikūrimo. Knyga skiriama buriuotojams, motorvalčių mėgėjams, jūrų skautams ir jūrų šauliams.

Užsisakyti galima pas autorį B. Stundžią, 53 Yorkleigh Ave., Weston, Ont. M9P 1Y3, Canada.

Philadelphia

BALFO VAJAUS KONCERTAS

Balfo Philadelphijos skyriaus valdyba šiemet iš anksto padarė pasiruošimus BALFo vajuos spalio mėn. pravedimui. Buvo išsiuntinėti laišškai kreipiant dėmesį į svarbą BALFo teikiamos pagalbos jos reikalingiems ir apeliuojant į aukotojų jautrumą ir gerą širdį, kad pagalbos reikalingi galėtų turėti BALFo pagalbą ir toliau.

Vajaus užbaigimui spalio 30 d. šv. Andriejaus parapijos salėje numatytas koncertas, kurio programą atliks aktorius Vitalis Žukauskas ir dainininkė V. Bendžiūtė, akompanuojant pianistei A. Kaulinytei. (a)

PHYSICIAN WANTED — FULL-TIME PHYSICIAN for modern 350 bed Infirmary and Extended Care Facility in growing Orange County, in Goshen, New York. Attractive salary with excellent County employee benefits (retirement plan and hospitalization provided) New York State License necessary.

Write to:
MICHAEL TEMCHIN, M. D.
Medical Director
Orange County Home and Infirmary
Box 59
Goshen, New York 10924 (37-14)

EXPERIENCED

MACHINISTS WANTED HIGHEST WAGES

JOB SHOP 2nd & 3rd SHIFTS
FULL OR PART TIME

All fringes, vacations, hospitalization, 7 paid holidays, never a layoff. Lots of overtime available. Must be able to setup and run mills, lathes, grinders. New clean shop. Apply in person or call MR. STRUNA at 216-663-5066

SUPERIOR ALLOY MACHINE
14500 South Industrial
Maple Hts., Ohio 44137 (34-40)

KETVIRTADIENIAIS

ŽIURĖKITE NAUJĄ OHIO LOTERIJOS TELEVIZIJOJE PROGRAMĄ.

THE \$500,000 CHALLENGE

DAUGIAU SMAGUMO! DAUGIAU STAIGMENŲ!
DAUGIAU PINIGŲ LAIMĖTI, NEGU ANKSČIAU.

Žiūrėkit naują Ohio Lottery TV programą ketvirtadieniais. Tai yra \$500,000 iššūkis! Tai turtingiausias žaidimas televizijoje. Žaidimas, kuris suteikia Ohio Lottery žaidėjams galimybę konkuruoti aukščiausio \$500,000 vertės laimėjimo! Tai yra tikra, pusė milijono dolerių! Išjunkite į šią intriguojančią naują Ohio Lottery programą.

By law, all net proceeds of the Ohio Lottery are contributed to the State of Ohio's General Fund and distributed for the benefit of all Ohioans in such areas as education, public welfare, mental health and other needs.

AD #211-R

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad staiga mirė diplomuotas teisininkas

A. A.

VINCAS ŠARKA,

buvęs Lietuvoje apeliacinių rūmų ir tribunolo teisėjas. Gyveno 2380 Springwells, Detroit, Mich. Mirė 1977 m. spalio 3 d. sulaukęs 79 metų amžiaus. Gimė Vepriuose, Ukmergės apskr. Paliko dideliame nuliūdime žmoną Vaclovą, dukteris Izoldą Černienę ir Nijolę Rice su šeima. Priklausė ALT Sąjungai, Lietuvių Bendruomenei, Jūrų šaulių Švyturio kuopai ir buvo pirmasis pirmininkas Detroito Lietuvių Namų Draugijos. Kūnas pašarvotas Val. S. Pauža laidotuvių koplyčioje, 1930 25 St., Detroit, Mich. Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, spalio 6 d. su gedulingom pamaldom 10 val. Šv. Antano bažnyčioje. Po pamaldų bus nulydėtas į Holly Sepulchre kapines. Nuoširdžiai kviečiame visus giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdę ŽMONA ir DUKTERYS
SU ŠEIMOMIS

Laidotuvėmis rūpinasi
Yolanda Pauža-Zaparackienė
Tel.: 313-554-1275

A. A.

VINCUI ŠARKAI

Detroito mirus, žmonai VACLOVAI, dukroms IZOLDAI ir NIJOLEI, jų šeimoms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Vincas, Jonas ir Vytautas Šarkai,
Janina Paketurienė,
Irena Matz,
Dana Alienė ir jų šeimos

Apeliacinių Rūmų Teisėjui diplomuotam teisininkui

VINCUI ŠARKAI

mirus, jo žmonai VACLAVAI ir dukroms IZOLDAI ir NIJOLEI ir jų šeimoms gilią užuojautą reiškia Lietuvos Teisininkai Detroito

Kostas Jokša
Kazys Karvelis
Juozas Mika
Vincas Misiulis
Marijonas Šnapštys
Vladas Staškus
Stasys Šimoliūnas

A. A.

PAJAUTAI IVAŠAUSKIENEI

mirus, jos vyrui JONUI, dukrai JOLANDAI, sūnui ARVYDUI, motinai BRONEI JANUŠKEVIČIENEI ir broliui ALGIRDUI JONIUI gilią užuojautą reiškia

Stasė ir Stasys Šimoliūnai
ir jų sūnūs Saulius ir
Algimantas su šeima

LIET. ŽURNALISTŲ S-GOS RINKIMAI

Lietuvių žurnalistų Sąjungos Centro valdyba, baigiantis jos kadencijai, skelbia naujos Centro valdybos, Kontrolės komisijos, Garbės teismo ir Daužvardžio Fondo valdybos rinkimus. Rinkimams praversti Centro valdybos yra išrinkta NOMINACIJŲ-RINKIMŲ KOMISIJA, kurią sudaro Pranas Garšva, Petras Petrutis ir Juozas Toliušis.

Pagal įstatus kandidatai siūdomi iš vieno skyriaus ar vienos vietovės kiekvienam rinktinam postui: Centro valdybai bent 7 kandidatai, Kontrolės komisijai 5 kandidatai ir Garbės teismui — 5 kandidatai. Daužvardžio Fondo valdybai siūdomi kandidatai iš Chicagos — bent 7 kandidatai.

Kandidatai raštu, prie kurio turi būti pridėtas ir kandidato sutikimo dalyvauti rinkimuose raštas, turi būti pasiųsti iki spalio 11 d. šiuo adresu: LZS Rinkimų Komisija, P. Petrutis, c/o Margutis, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Illinois 60629.

Gavusi kandidatų sąrašus su sutikimo raštais, Rinkimų komisija tuojau išsiuntinės laiškus visiems žurnalistų Sąjungos nariams, kurių adresai bus žinomi (negavę balsavimo lapelio gali kreiptis minėtu adresu, pranešdami savo naują adresą ir paprašydami balsavimo lapelio).

Balsavimai turi būti atlikti iki 1977 m. lapkričio 15 dienos. Komisija, suskaičiavusi balsus, tuojau spaudoje praneš naujus Lietuvių žurnalistų Sąjungos pareigūnus, kurie susitars su senąja valdyba dėl pareigų perėmimo datos.

Nominacijų-Rinkimų
Komisija

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

J. Juodis, St. Petersburg 2.00
Pavergtų Tautų Savaitės
Wisconsin Komitetas ..10.00
M. Gureckienė,
M. Nagurskis,
M. V. Pukeliai,
A. O. Saulaičiai,
D. Venclauskaitė55.00
J. Miežaitis, Elizabeth, N.J. 8.00
N. von Kiparski,
Huntsburg 5.00
M. Gilvydis, Farmington 2.00
Š. Peckus, Northfield, Ill. 2.00
I. Anužis, Troy, Mich. .. 2.00
R. M. Reilly,
Levame, Wy.12.00
L. Hoffman, Chicago 2.00
J. Menkeliūnas, Venezuela 5.00
A. Plateris, Bethesda, Md. 20.00
J. Kleinaitis, German town 2.00
A. Budreckas, Chicago .. 5.00
J. Tamošiūnas, Detroit ..15.00
J. Yčas, Toronto, Canada 7.00
X. Y., Dayton 2.00
S. Lukoševičius, Cleveland 2.00
T. Palionis,
Madison, Wisc. 7.00
M. Barniškaitė, Euclid, O. 3.00,

Mirus mylimai seseriai

PAJAUTAI IVAŠAUSKIENEI,

ALT S-gos Rytų Apygardos pirmininkui ir
Philadelphijos skyriaus nariams ALGIRDUI
JONIUI su žmona reiškiamo gilią užuojautą
ir kartu liūdime

S. ir P. Dideliai

G. ir A. Dilbai

A. ir V. Gruzdžiai

S. ir J. Kalinauskai

J. ir K. Kauliniai

J. ir S. Melnikai

N. ir P. Mitalai

A. ir K. Špakauskai

ALTS skyriaus nariams

ALGIRDUI ir HERTAI JONIAMS,

mirus seseriai

PAJAUTAI IVAŠAUSKIENEI,

nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

A.L.T. S-gos Philadelphijos
skyrius

Mielam bičiuliui A. JONIUI su žmona

HERTA, netekus mylimos sesers

PAJAUTOS IVAŠAUSKIENĖS,

dalijasi skausmu ir kartu liūdi

Irena ir Vytautas
Matoniai

Mūsų mielam bendraminčiui

ALGIRDUI JONIUI,

liūdinčiam dėl jo brangios sesutės PAJAUTOS mirties, reiškiamo gilią užuojautą širdgėlos valandoje

Eugenia ir Bronius
Vigeliai

A. A.

SOFIJAI BARTKŪNIENEI

mirus, mūsų mielai draugei ALDONAI JUODVALKIENEI, jos vyrui, anūkams, seseriai, seserėčiai, visiems giminėms bei artimiesiems gilią užuojautą reikšdami jungiamės į jų skausmą

J. E. Čapkevičiai su šeima
A. V. Giedraičiai su šeima

Žmogaus dvasios grožio beieškant...

Nepriklausomoje Lietuvoje augusi ir brendusi lietuviškosios inteligentijos karta intuityviai orientavosi Vakarų Europos kultūrų linkme lyg ir nejučiomis atsverdama vyresnėje mūsų inteligentijos kartoje ryškia rusų ir lenkų kultūrų įtaką. Jaunieji inteligentai žavėjosi vokiečių romantizmu, prancūzų subtilumu ir elegancija, italų menu, austrų medicinos pažanga, šveicarų ir belgų diplomatinėmis tradicijomis ir t.t. Sunku būtų apspręsti, ar tai buvo istorinių ir politinių aplinkybių išdava, ar iš tikro lietuvių sielai ir intelektui slavizmas iš esmės yra svetimasis. Mūsų jaunimas veržėsi studijuoti Paryžiuje, Berlyne, Vienoje, Briuselyje ir kituose pasaulio garso universitetuose. Antrajam karui prasidėjus ir Lietuvai tapus vėl svetimųjų kariuomenių vieškelio, mūsų akys buvo nukreiptos į Vakarus. Laisvės ir namų ieškodama, mūsų inteligentai gausiai susispietė JAV, su savimi atsinešdami jau giliai į jų dvasią šaknis įleidusią Europos kultūrą su jos apraiškomis visose kūrybinio bei profesinio gyvenimo srityse. Jų tarpe buvo ir rašytojai.

Tradiciniai ir vienkartiniai literatūros konkursai, su tikslu praturtinti mūsų literatūrą ir paskatinti rašytojus, kurių dauguma turėjo kovoje už būvį verstis darbu įmonėse, įstaigose ar kitur, toli nuo savosios profesijos bei pasiruošimo gyvenimui, dalinai savo uždavinį atlieka. Jei kasmet mažėjančio dolerio vertės suma negalima įvertinti kūrybinio darbo šimtus valandų, tai vistiek su premija susijęs prestižas, susidomėjimas ir pripažinimas skatina nuvargusį po dienos darbų rašytoją, atsisakantį poilsio ir dažnai brangių miego valandų, rašyti su tam tikra viltimi, siekiant konkretaus tikslo.

Kai 1963 metais "Draugo" metinė literatūrinė premija teko clevelandiečiui Vaciu Kavaliūnui už jo romaną "Kalnų Giesmė", jį arčiau pažįstantiems nebuvo nuostabu nežinoti to, kad Vacys Kavaliūnas, iki to laiko reiškėsi tik periodikoje. Jo pirmasis romanas, skyrėsi iš mūsų modernių romanų ne savo tematikos naujumu ar fabulos origina-

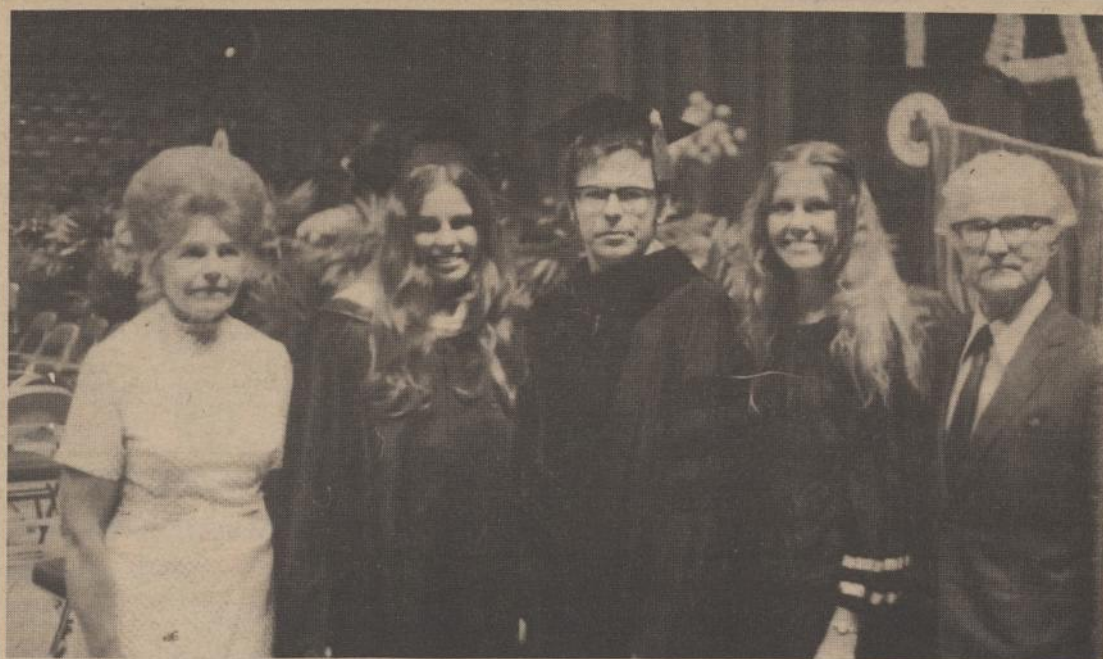
lumumu, bet beveik muziką primenančiu stiliumi ir ieškojimu lygsvaros tarp žmogaus ir gamtos. Vacys Kavaliūnas, paviršutiniškai sprendžiant, neišgilinęs į jo veikėjų dvasinės būsenos esmę, buvo priskirtas prie neo-romantikų. 1972 metais jo antras premijuotas romanas "Aidai ir šėšėliai" jau vertė skaitytoją ieškoti gilesnės ir originalesnės rašytojo klasifikacijos. 1975 metais pasirodžiusi "Hestera" patvirtino mano kuklius, neprofesinius spėjimus, kad Vacys Kavaliūnas vistiek linkęs į misticizmą. Susidarius maloniai progai, nutariau su pačiu autoriumi arčiau pasikalbėti, mažiau ieškant kritikos ir literatūrinių terminų, o daugiau jo gyvenimo filosofijos ir asmens vidaus analizės.

Vacys Kavaliūnas, Alytaus gimnazijoje 5-toje klasėje.

"Mano kūrybą galima būtų klasifikuoti kaip mistišką realizmą", atvirai pasakė autorius. "Man kas yra mistiška, tas realu", tęsia jis toliau. "Aš priimu misticizmą kaip realybę, nes, mano manymu, pažinimas eina iš dvasinės ir intelektualinės intuicijos" Kasdienio gyvenimo samprata tokių kraštutinių sąvokų, kaip realizmas ir misticizmas, ir tų sąvokų sugretinimas į harmoningą vienumą V. Kavaliūno filosofijoje yra natūralus ir logiškas. Jo mėgiamiausią lektūrą sudaro prancūzų filosofai, jų tarpe jo nuolat cituojamas Jacques Maritain, pragarsėjęs kaip mūsų amžiaus pagrindinis tomizmo sekėjas ir mistikos nagrinėtojas.

Pastebėjusi, kad rašytojo romanų foną dažnai apsprendžia gamta, tapdama

Rašytojo Vacio Kavaliūno šeima dukteriai Aldonai MA diplomo įteikimo proga Akrono universitete. Iš kairės: Ona Kavaliūnienė, Aldona Kavaliūnaitė-Krivinskienė — MA Psychologija, Arūnas Kavaliūnas — PHD Filosofija, ir rašytojas Vacys Kavaliūnas.

būtina nuotaikos ir įvykių dalimi, tą mintį prašiau autorį komentuoti. "Gamta nėra bedvasė. Aš jaučiu jos mistinį aspektą, todėl ji nėra negyva mizanscena. Aš galiu gėrėtis ir išgyventi paprasto gėlės žiedo grožį. Man gamta yra grožio šaltinis, todėl ir mano rašyme reiškiasi nuolatinis grožio ieškojimas tiek gamtoje, tiek žmoguje"... O nerašyti Vacys Kavaliūnas negali. Naujausią savo romaną, apie kurio nei turinį, nei idėją nesistieiravau, jis parašęs per 12 dienų. Tai būvęs kažkoks nepaprastai stiprus impulsas rašyti, išlieti save, net atsikelti nakties metu ir tęsti savo mintis toliau. Jis rašo greitai ir mintys liejasi lengvai, nesistengiant ieškoti žodžių ar sąvokų. Tai jaučiama ir jo romanuose, tai ryšku ir jo dažnuose periodikoje pasirodančiuose straipsniuose literatūrinėmis bei pedagoginėmis temomis. Įdomu ir tai, kad pradėjęs rašyti neturi nei ryškaus plano, nei tikslios nuovokos apie tai, kaip jo veikėjai pasielgs, kuria kryptimi jų gyvenimas vystysis. Kartais jam atrodo, kad veikėjai patys nusprendžia savo veiksmus. Ne viską rašė greitai. "Kalnų Giesmė" rašęs ilgokai.

Vacio Kavaliūno gyvenimo pasaulėžiūra, taip ryški jo raštuose, yra giliai krikščioniška. Jo paties žodžiais tariant, "Santykiavimas su Dievu ne tiek iš protinio pažinimo, kiek iš dvasinio pajautimo. Dievybe man yra gėrio ir grožio harmonija. Tarp grožio ir gėrio nėra prieštaravimų — tai dieviški ypatumai"... Ieškojimas grožio žmogaus vidaus pasaulyje yra bene pagrindinis Kavaliūno įkvėpimo šaltinis.

Kilęs iš ūkininkų šeimos, augęs su 5 broliais ir 6 sesutėmis, jau ankstyvoje vaikystėje buvo pamėgęs vienumą ir jautėsi geriausiai apsuptas gamtos. Kai pirmą kartą, būdamas dar visiškai mažyčiu, gal kokių 3 metų vaikiu, palypėjęs kopėčiomis, pažvelgė į pasaulį iš aukšto,

jis jam atrodė nuostabus, paslaptingas ir beveik bauginantis. Neieškodamas žaidimo draugų, jis pradingdavo ištisomis valandomis laukuose ar didžiuliame savo tėviškės sode, kol vakare sutemus jį surasdavo kur nors gamtoje kietai įmigusį, prie obelaitės ar tvovos prisiglaudusį. Pirmieji metai mokykloje ir gimnazijoje jį gązdino. Jam atrodė, kad visi už jį išmintingesni, kad pamokos sunkios ir geriausia būtų grįžti namo ir rytais žaisti su mažyčiais ėriukais...

Vacio Kavaliūno gyvenime viskas logiška, viskas nuoseklu ir išmąstyta, kaip ir jo kūryba. Kodėl jis studijavo prancūzų literatūrą? O todėl, kad pažindamas prancūzų literatūrą, jis pajėgė geriau pažinti savąją iš kritiškos pusės. Prancūzai rašytojai jį traukė savo stiliaus lengvumu, kalbos gražumu, minties lankumu, o filosofai savo idėjų artumu jo paties į mistiką linkusiai dvasiai. Norėjo mokytojauti, būti su jauniu ir perduoti jaunesniajai kartai visa tai, ką jis pats galėjo rasti žmogiškosios dvasios kūrybos grožyje.

Vacys Kavaliūnas pripažįsta literatūros premijų vertę, tačiau tvirtina, kad komisijų sprendimai dažnai priklauso nuo sąstato narių skonio ir išsilavinimo, ir todėl dažnai jų sprendimai ne visada yra priimtini daugumai.

Clevelande Vacys Kavaliūnas, šalia savo kūrybos, yra žinomas kaip lituanistinių mokyklų mokytojas ir Aukštesnių Lituanistikos kursų vedėjas. Tie kursai jau egzistuoja aštuoneris metus. Juos baigė penkios laidos, iš kurių daugiau kaip pusė mokytojavo lituanistinėje mokykloje.

Subtilus, bet ambicingas, kuklus, bet produktyvus, Vacys Kavaliūnas savo pavyzdžiu įkvėpė ir savo vaikus, visus sėkmingai baigusius aukštuosius mokslus. Ona Kavaliūnienė, aktyvi skautininkė ir visuomeninio gyvenimo stebėtoja, savo šilta asmenybe pa-

pildo Vacio Kavaliūno turiningą ir kūrybingą gyvenimą.

Tačiau, vertinant įvairius kitus V. Kavaliūno nuopelnus, pagrindinai tenka sustoti ties Vaciu Kavaliūnu — rašytoju ir estetu, iš kurio veikalų spinduliuoja grožio ieškojimas žmoguje atsispindi jo tikėjimas į žmogų, kaip į kilnią būtybę, sukurtą "pagal Viešpaties paveikslą". "Hestera", jo paskutiniojo romano herojė, yra jo paties dvasios atspindys, jo sielos mirasas, pro kurį, Hesteros dvasinių išgyvenimų pynėje, jo Sūnaus kančioje, atsiskleidžia gyva Kristaus egzistencija, apčiuopiama, jaučiama ir suprantama. Tai gaivus įnašas į mūsų literatūrą, kuri vis labiau pasiduoda paviršutiniško žmogaus žemiausių instinktų nagrinėjimo kultui atmetant kilnesnius žmogaus dvasios aspektus. Paskutiniu metu taip populiarūs mūsų rašytojų raštai, persunkti po rafinuotai įmantriai "simbolika" paslėptomis šventvagystėmis arba stačiai iliustruotu vulgariumis, turinio nepraturtinančiomis scenomis, tik dar labiau išryškina Vacio Kavaliūno kūrybą, kaip spindintį perlą. Perskaičius jo kūrinius, nejučiomis grįžta tikėjimas į begalinį žmogaus dvasios grožį, ir grįžta pasididžiavimas savąja žmogiškąja prigimtimi.

WANTED AT ONCE Experienced

or
1st Class Skilled

MACHINISTS

ENGINE, LATHE HANDS, GEAR-MEN, INSPECTORS, O.D. & I.D., GRINDERS, MILL HANDS, TOOL MAKERS, MACHINE REPAIR. Permanent positions. 55 hr. work week, top wages, aircraft shop. Day & night shifts. 3 miles from Tunnel.

BACHAN AEROSPACE

3243 Marentette Ave.

Windsor, Ontario, Canada

(38-41)

HOUSEKEEPER

Full and part-time position available on our day shift. Schedule includes some weekend work. If you are inexperienced, we will provide training. Apply

JEWISH CENTER FOR AGED
HIGHWAY 40 AND MASON ROAD
CHESTERFIELD, MO. 63017

314-434-3330

An Equal Opportunity Employer
(39-47)

A. A.

JONUI JONYNUI

mirus, jo žmonai ANTANINAI, sūnams su
šeimomis, broliams VYTAUTUI ir ANTA-
NUI, reiškiu širdingą užuojautą

Ona Liorentienė

ISIGYJANT NUOSAVYBĘ
PIETVAKARIŲ
FLORIDOJE
MIELAI PATARNAUS
EDA BRAŽENIENĖ.

Kreiptis:

EDA BRAZENAS,
REALTOR-ASSOCIATE
Ben L. Cunliff, Jr., Realtor —
4839 Palm Beach Blvd.,
Ft. Myers, Fla. 33905
Tel. (813) 694-2168 įstaigoje,
(813) 694-5779 namie.
(36-40)

AUTOMATIC SCREW
MACHINE OPERATORS

Experienced men needed to operate
and or set up National Acmes and
Brown and Sharp automatics. We
offer good hourly wages, paid hos-
pitalization, pension, overtime and
steady employment.

ELYRIA MFG. CORP.
145 NORTHRUP ST.
ELYRIA, OHIO 44035
216-365-4171
CLEVELAND PHONE 216-779-6083
(38-40)

SET UP AND WELD
(SHEET METAL)

Must be experienced in fitting and
welding sheet metal materials includ-
ing stainless and aluminum. Must be
able to read and work from prints.
Mig, tig and arc welding. Good hourly
rate and benefits. Apply in person.

FECO-A-BANGOR
PUNTA
COMPANY

5855 Grant Ave.
Cleveland, Ohio 44105
An Equal Opportunity Employer
(38-44)

SEWING MANAGER

Excellent salary, to set up new shop,
supervise and train personnel. Com-
mercial sewing background required.
Be familiar with die cutting, manu-
facturing techniques, production plan-
ning, pattern making.

GERRI GEORGE UNLTD
1574 AKRON-PENINSOLA RD.
AKRON, OHIO 44313
216-929-7369
(38-40)

MAINTENANCE SUPERVISOR

Immediate opening for general maintenance supervisor to direct
trades personnel in a ductile iron foundry. Applicant should be a
journeyman with 5 to 10 years experience, including supervisory
experience. Reply giving full resume and salary requirement to:

An Equal Opportunity Employer

PERSONNEL DEPARTMENT

Kelsey Hayes

1017 DICKINSON
FREMONT, OHIO 43420

(37-39)

WANTED 1ST CLASS
FITTER-WELDERS

EXPERIENCED ON STRUCTURAL WELDING FOR OILED FIELD
FABRICATION. START \$5.00 TO \$6.00 AN HOUR. PLUS BENEFITS.

Apply call or write to:

TRI-STATE FABRICATORS, INC.

2101 S. BROADWAY MOORE, OKL. 73106
405-799-3361

An Equal Opportunity Employer

(36-45)

DIE REPAIRMAN

MAN WITH AT LEAST 3 TO 4 YRS.
Experienced. On small or medium
size progressive dies. Growing com-
pany. Good benefits.
PANEL CLIP COMPANY
24269 Indoplex Circle,
Farmington, Mich. 48024
313-474-0433
(38-39)

WANTED JOURNEYMEN
TOOLMAKERS

Experienced in plastic mold building.
Must have job shop experience. Be
able to set up work from blue prints
& close tolerance. Steady employment
for qualified men. All benefits paid.
Apply call or send resume to:
UNIVERSAL MOLD
2904 Industrial Row
Troy, Mich. 48064
313-645-9480
(38-44)

1ST CLASS
MACHINISTS

With heavy grinding experience, on
Cylindrical & Surface grinder. For
close tolerance work.
Steady work for qualified men &
fringe benefits.

APPLY IN PERSON
FOERST STAR
PLASTICS

6 Stuart Road
Chelmsford, Mass. 01824
617-256-8781
(31-40)

PIPING DRAFTSMAN
with 5 or more years
experience.

Reference furnished.
(404) 485-8526
(37-39)

WANTED IMMEDIATELY
AUTOMATIC SCREW
MACHINE

OPERATOR EXPERIENCED ON
W. & S. AUTOMATICS

Must read blue prints & make own
set up. Have own hand tools. Excel-
lent hourly rates and fringes.

Call 216-531-9354

FOR IMMEDIATE INTERVIEW.
Plant located East Side.
(36-39)

FOREMAN

SECOND SHIFT

Steel plate fabrication.
Call TOM BEISHIR
CUSTOM FOOD TANKS
8000 HALL STREET
ST. LOUIS, MO. 63147
314-385-6800
(33-39)

Wanted Journeymen
OR1st Class Skilled
ALL AROUND
MACHINISTS

FOR LATHES & BRIDGEPORTS.

Must be able to set up work from
blue prints & close tolerance. Have
own tools. Excellent fringe benefit
package. High hourly rate. Overtime.
Start immediately. Call

216-476-2050

(35-38)

MAINTENANCE
PERSON

For Commercial Laundry
EXPERIENCED IN ELECTRICAL
AND PLUMBING
CALL

313-921-4129

MR. ZEMMOL

Equal Opportunity Employer

(30-39)

ELECTRICIAN

Fully qualified journeymen to inspect,
repair, install and wire AC and DC
apparatus, devices and circuits of
any voltage for plant maintenance.
High hourly rate, rotating shifts and
many fringe benefits. Apply in person.

U.S. STEEL CORP.

CENTRAL FURNACES

2650 Broadway
Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer

(30-39)

MACHINIST

(JOURNEYMAN)

Layout, setup and operate machine
tools, perform miscellaneous work as
required for plant maintenance work
or construction. High hourly rate, ro-
tation shift and many fringe benefits.

UNITED STATES STEEL

CENTRAL FURNACES

2650 Broadway
Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer

(30-39)

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO
GIMINĖS IR DRAUGUS IŠ
LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskite
savą gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype
susisiekimasis su Maskva suteiks jums žinią apie ke-
lionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mū-
sų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE

TELEF. 621-6036

CLEVELAND, OHIO 44114

MARINE ENGINEERS

E.M.D./CAT. 398-399

CONTACT THE PEOPLE WHO PIONEERED THE OFFSHORE OIL &
MINERAL INDUSTRY... AND WHO ARE ACKNOWLEDGED
LEADERS THROUGHOUT THE WORLD TODAY.

ARTHUR LEVY BOAT SERVICE, INC.

A. PETROLANE CO.

P. O. BOX 1217

MORGAN CITY, LA. 70380

PHONE: 504-385-0900

An Equal Opportunity Employer

(39-41)

OPPORTUNITY FOR EXPERIENCED

WELDERS

PIPE — SHORT ARC

PIPE — STRUCTURAL

PLATE — SHORT ARC

OVERTIME — GOOD PAY — STEADY WORK

Equal Opportunity Employer

AQUATIC

EQUIPMENT & ENGINEERING, INC.

P. O. Box 419, Amella, La. 70340

(504) 631-0833; 631-0834; 631-0377

(38-47)

WELDERS

\$7.60 per hour!

100% X-Ray

Mild Steel Butt Welds

3/4" Thick & Up

Overhead & Vertical

5 Eights

(404) 467-2108

ALIS-CHALMERS

WALLACE DAM PROJECT

EAST OF EATONTON, GA.

(37-39)

TOOL & DIE/MOLD
MAKERS

We have a second shift opening for a person experienced in
repairing injection and compression molds and/or progressive
dies. Work assignments are varied and require independent
decisions on close tolerance work. Persons with adequate ex-
perience but not a journeyman will be considered.

WE OFFER

- Competitive wages commensurate with experience.
- Excellent employee family benefit program including pension plan.
- Good working conditions.

Interested, qualified applicant apply or call:

PERSONNEL DEPARTMENT

419-332-5561

THE SINGER COMPANY
CONTROLS DIVISION

2260 CEDAR STREET

FREMONT, OHIO 43420

An Equal Opportunity Employer Male/Female

(38-42)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

MOKYKLOS PADEKA

Šv. Kazimiero Lituanistinės Mokyklos buvusias Tėvų Komitetas nuoširdžiai dėkoja visiems prisidėjusiems prie šios mokyklos išlaikymo 1976-1977 mokslo metais. Ypatingai dėkojame organizacijoms bei atskiriems asmenims, kurie prisidėjo su didesnėmis aukomis. Juos ir norime išvardinti:

Liet. Bendruomenės Clevelando Apylinkė — 476.50,
Lietuvių Švietimo Taryba — 278.23,

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga — 200.00,

Dr. Algis Čepulis — 130,

Lietuvių Klubas — 100,

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjunga (ALIAS) — 100.00,

Karininko Juozapavičiaus šaulių Kuopa — 50.00,

Clevelando Pensininkų Klubas — 50.00,

Lietuvių Bendruomenės Ohio Apygarda — 44.00,

Pranas Karalius — 20.00.

Visa eilė smulkesnių aukotojų, kuriuos neįmanoma visus išvardinti.

Visiems širdingai ačiū.

Tėvų Komitetas

KERAMIKOS IR SIDABRO PAPUOŠALŲ PARODA

Metų bėgyje mūsų koloniją aplanko įvairūs menininkai savo kūrinių pradžią pradėdami mūsų kasdienes nuotaikas bei ne kartą išpuošdami mūsų namus savo kūrinių.

Šio mėnesio spalio 29-30 d.d. į Clevelandą atvyksta iš Toronto dailininkė Valentina Balsienė. Jos sielos ir rankų darbas atsispindi keramikos bei sidabro papuošaluose. Dailininkę keramiką baigė Central Technical School, Toronte. Tobulinosi Sheridan Art and Design College. 1972 metais už savo keramikos darbus buvo apdovanota "Arts and Crafts Award". Kanadoje

dalyvavusi įvairiose parodose, jos eksponatai buvo taip pat kelis kartus išstatyti įvairiose galerijose. Parodos buvo surengtos ir lietuvių kolonijose.

Dailininkės Valentinos Balsienės parodos atidarymas Clevelande įvyks spalio 29 d. 7 val. vakaro, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje ir tęsis iki sekmadienio 3 valandos. Parodos rengėjos vyr. skaučių židinys. (b)

• Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinis susirinkimas-pobūvis įvyks š. m. spalio 29 d. 6 v. v. Clevelando Lietuvių Namuose.

KELIONĖ Į LAS VEGAS

Lietuvių Klubas rengia ilgo savaitgalio (4 dienų ir 3 naktų) kelionę į Las Vegas. Išvažiuojam lapkričio 17, 1977. Grįžtam 20-to. Apistojam Flamingo Hilton ar Holiday Inn on the Strip. Kaina \$249.00 (kelionė ir viešbutis). Už kiekvieną 20 važiuojančių asmenų, vienam užsiregistravusiam bus grąžinami visi pinigai. Laimingas keliauninkas bus ištrauktas loterijos būdu. Registracija užsidaro spalio 14-tą. Dėl detalių kreipkitės į A. Širvaitį ar Ireną Kijauskienę, tel. 531-2131.

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamųjų, dvigubas garažas, sklypas 75x110, vaismedžiai. East 185 St. apylinkėje. 38,000. Parduoda pats savininkas. Telef. 481-0286 ar 531-2598.

• Patria prekybos namuose 794 E. 185 St. Clevelande, galima įsigyti naujų maisto produktų bei dovaninių reikmenų. Turime naujų knygų, plokštelių, lietuviškų sveikinimo kortelių ir eilę kitų prekių. Prašome atsilankyti.

• Lietuvių grožio salonas SILVER SHEAR — Hair Fashion, 687 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119. tel.: 486-4240.

Dail. V. Balsienė

PRANO BALTUONIO

X SUKAKTUVINĖ PARODA

1977 m. spalio 22-23 dienomis

Atidarymas šeštadienį, spalio 22 d.

7:30 val. p. p.

Sekmadienį 11-4:00 val.

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS PARAPIJOS SALĖJE.

Rengia KORP. GIEDRA

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Dirvą galima gauti nusipirkti antradieniais vakare Baltic ir Patria krautuose East 185 St.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• SPALIO 15 D. Hamiltono šaulių teatro vaidinimas Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Žalgirio šaulių kuopa.

• SPALIO 22-23 D. Baltuonio kūrinių paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Korp! Giedra.

• SPALIO 29-30 D. V. Balsienės keramikos ir sidabro papuošalų paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Ruošia Vyr. Skaučių Židinys.

• LAPKRIČIO 12-13 D. Lietuvių Dienos Clevelande. Ruošia LB Clevelando Apylinkė.

• LAPKRIČIO 19 D. kariuomenės šventės minėjimas Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Rengia LKVS Ramovė Clevelando skyrius.

• LAPKRIČIO 20 D. Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

• LAPKRIČIO 20 D. Kristaus Karaliaus Šventės minėjimas DMNP parapijoje

• GRUODŽIO 18 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutė.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

MOKAME AUKŠČIAUSIA NUOŠIMTI

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6½% įnešus \$1,000
12 mėnesių

7½% įnešus \$1,000
18 mėnesiams

6¾% įnešus \$1,000
30 mėnesių

7¾% įnešus \$1,000
72 mėnesiams

Pagal federalinės valdžios įsaką už santaupas, išimtas iš pažymėjimo sąskaitos prieš nurodytą laiką, nemokamas nuošimtis už 90 dienų, o už likusį periodą ant išimtos sumos išmokamos tik reguliarius santaupų knygutės nuošimtis (5¼%).

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5¼%

Įdedi kiek nori, išimi kada nori.

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas du kartus metuose.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

MES TEIKIAME GEROMIS SĄLYGOMIS
PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA ŠEŠTADIENIAIS. Uždaryta pirmadieniais.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street
481-8552

6712 Superior Ave.
431-2497

13515 Euclid Ave.
681-8100

14406 Cedar Ave.
381-4280

32800 Center Ridge Road
779-5915

DIRVA

MIRĖ BUVĖS KAUNO MIESTO BURMISTRAS STP. KĘSGAILA

Rugsėjo 29 d. Montrealy, Kanadoje staiga mirė buvęs paskutinis Kauno burmistras (meras) Steponas Kęsgaila-Kenstavičius.

Velionis buvo gimęs 1910 m. gruodžio 8 d. Dapšių km., Židikių v., Mažeikių apskr. Baigęs Mažeikių gimnaziją ir Vytauto Didžiojo universitete teisės mokslus. Dirbo iki pasitraukimo nuo bolševikų okupacijos Kauno miesto savivaldybėje, pasiekdamas burmistro vietos. Po karo gyveno kurį laiką Anglijoje, o nuo 1948 m. — Kanadoje. Veikė Jaunosios

Lietuvos sąjungoje, tautininkuose ir kt., buvo vienas Kanados Lietuvių Bendruomenės organizatorių ir tarybos narys. Spauzoje bendradarbiavo nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje.

Palaidotas spalio 3 d. po pamaldų Montreale Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, Anapilio kapinėse, Toronte.

DIRVOS RĖMĖJAI

Atsiliepdami į mūsų prašymą, savo auka Dirvą parėmė šie skaitytojai:

O. Dailidienė, Cleveland 10.00
M. Smelstoriū, Cleveland 10.00
K. Ripskis, Chicago 10.00
O. K. Žygai, Cleveland 10.00

Dr. L. Kriaučeliūnas,
Palos Park, Ill. 20.00
S. I. Petravičiai, Rancho
Palos Verdes, Ca. 10.00
J. Kuprionis,
Van Nuys, Ca. 10.00
Dr. K. Pautienis,
Cleveland 15.00
A. Baltrukonis, Cleveland 5.00
Z. Vyšniauskienė,
Malvern, Ohio 10.00
J. Briedis, Detroit, Mi. 5.00
L. Nagevičius, Parma, O. 5.00
A. A. Kašubai,
Deltona, Fla. 5.00
V. J. Petrauskai,
No. Chicago, Ill. 10.00
Ed. Stepas, Parma, Ohio 10.00
Dr. N. G. Juškėnai,
Cleveland, Ohio 15.00
D. Trimakas,
Westlake, Ohio 10.00
J. Saulėnas,
N. Providence, R. I. 10.00
A. Stempuzienė-Svedienė,
Cleveland, Ohio 5.00
A. Barčas, Elmhurst, Ill. 5.00
Č. Kiliulis,
Lexington, Mass. 10.00
V. Vijeikis, Chicago 20.00
A. Balsys, New York, 5.00
V. Širvydas,
Nashua, N. H. 10.00
A. Sederavičienė,
Omaha, Nebr. 10.00
Dr. A. Grushnys,
Wichita, Ks. 10.00
A. Dagilis, Westland, Mi. 10.00
Dr. E. Juodėnas,
Cleveland, Ohio 10.00
A. P. Razgaičiai,
Seven Hills, Ohio 10.00
Dr. S. G. Matai,
Independence, Ohio 15.00
J. Naujokaitis, Cleveland 5.00
A. Mikoliūnas, Euclid, O. 10.00
A. Patamsis,
Stoney Creek, Ont. 10.00
A. Kazukauskas,
Lake Hiawatta, N. J. 2.00
Dr. B. B. Kasakaičiai,
Chicago, Ill. 20.00
N. J. Rasteniai, Baltimore 10.00
A. Čiuprinskas,
Vienna, Ont. 2.00
V. Janulaitis,
Morton Grave, Ill. 20.00
B. Galinis, Norwell, Mass. 10.00
P. Pajojus, Detroit, Mich. 10.00
V. Banevičius, Phila., Pa. 5.00
A. Ragelis, Gulfport, Fla. 2.00
K. Butkus,
Woodhaven, N. Y. 10.00
F. A. Dapkai,
New Vernon, N. J. 5.00
A. Vakselis,
Springfield, Pa. 10.00
M. Žitkus, Cleveland, O. 20.00
E. Ribokienė,
Brockton, Mass. 5.00
A. Šalkauskas, Juno, Fla. 5.00
V. Kalytis,
Great Neck, N. Y. 20.00
Dr. T. Savickas,
Monticello, N. Y. 20.00
J. Vaičaitis, Gulfport, Fla. 5.00
V. Numgaudas, Chicago 10.00
Dr. L. Griniūtė, Chicago 15.00
E. Jasiūnas, Chicago 5.00
G. Musteikis, Chicago 10.00
D. Liepas, Cicero, Ill. 5.00
K. Petrauskas, Chicago 5.00
Rev. Msgr. J. A. Kučingis,
Los Angeles, Ca. 25.00
P. Dalinis,
St. Petersburg, Fla. 5.00
Dr. A. Baltrukėnas,
Akron, Ohio 20.00
K. Bartašius, Chicago 10.00
R. E. Vasiai,
Muskegon, Mi. 6.23
G. Berzinskas,
Wickliffe, Ohio 10.00
A. Jasys, Columbus, O. 10.00
J. Kapčius,
Juno Beach, Fla. 2.00
J. Itomlenskis, Cleveland 10.00
K. Kvederas,
Hamilton, Ont. 5.00
A. Ambrazienė, Euclid, O. 10.00
G. Žukauskienė, Chicago 7.00
L. Knopfmilleris,
Lehigh Acres, Fla. 8.00

A. Raulinaitienė,
So. Euclid, Ohio 5.00
K. Virbickas, Phila., Pa. 15.00
B. Lauce, Euclid, Ohio 2.00
M. Bankaitis, Detroit, Mi. 10.00
M. Karaša, Baltimore 10.00
E. A. Maziai, Stanton, Ca. 10.00
S. Bakūnas, Cleveland 15.00
K. Špakauskas,
Philadelphia, Pa. 10.00
P. Zigmantas,
Richmond Hts., Ohio 5.00
B. Gražulis, Cleveland 2.00
S. B. Garlauskai,
Euclid, Ohio 5.00
V. Kavaliūnas, Cleveland 5.00
A. Dikinis, Oak Forest, Il. 5.00
J. Šiaučiūnas, Cleveland 5.00
A. Braškys,
Sudbury, Ont. 10.00
B. Oniūnas,
Juno Beach, Fla. 5.00
V. Jonkus, Phila., Pa. 3.00
I. Vasyliūnas,
Somerville, Ma. 5.00
B. Auginas,
Lyndhurst, Ohio 10.00
V. Gedvilienė,
Willowick, Ohio 2.00
J. K. Puzinai, Chicago 10.00
V. Kasniūnas,
Tinley Park, Ill. 3.00
J. Draugelis,
Brooklyn, N. Y. 10.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

KANADOS IR JAV LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ

Penktajai Kanados ir JAV lietuvių dainų šventei, kuri įvyksta ateinančiais

metais liepos 2 dieną Kanadoje, Toronte, jau pradėta intensyviai ruošti. Sudaryti organizaciniai ir darbo komitetai: pirm. J. R. Simanavičius, vicepirm. L. Skripkutė, muzikinio komiteto pirm. Vcl. Verikaitis, sekretoriatas, kuriam vadovauja J. Andrulis, išdinin-kas Vyt. Bireta ir du koordinatoriai — torontiški J. Karasiejus ir hamiltoniški dr. V. Kvedaras. Surastas leidinio redaktorius — Č. Senkevičius.

Sudarytos įvairios darbu komisijos, kaip spaudos-informacijos, anglų ir lietuvių kalbon, parengimų, nakvynių, jamimo chorų globos, plakatų — ženklelių, bilietų platinimo ir kt.

Muzikinis komitetas išsiuntinėjo visiems dainų šventėje dalyvaujantiems chorams anketas, iš kurių laukiama greito atsakymo. Prisiųstame dainų šventės repertuare yra padarytas mažas pakeitimas t. y. vietoj dainos "Mes su Rūtom" D. Andrulio, įdedama Br. Budriūno "O Nemune".

Dainų šventės komitetas tikisi, kad visi chorai jau gyvena entuziastinga būsimos šventės dvasia, stropiai repetuodami ir ruošdami tai didžiajai lietuviškos dainos manifestacijai.

Tauriam lietuviui

A. A.

JONUI ČELKIUI

mirus, jo sūnų PETRĄ, mūsų bendradarbi, nuoširdžiai užjaučia

BARTKUS AND ASSOCIATES, INC.,
LIETUVIAI BENDRADARBIAI

A. E. Bartkus,
S. Antonaitis,
H. Carter,
F. Daukus,
E. Jokubauskas,
J. Jurkūnas,
A. Jurkūnas,
A. Malko,
J. Petkūnas,
A. Rimas,
G. Stulpinas,
J. Vadopalas,
M. Valiukėnas,
R. Žemaitaitis

PADĖKA

Mūsų Mylimas Vyras, Tėvas ir Senelis

A. A.

DR. STASYS TAMOŠAITIS-THOMAS.

Po sunkios ligos mirė 1977 m. rugsėjo 2 dieną sulaukęs 79 m. Miami, Floridoje. Palaidotas Knollwood kapinėse rugsėjo 6 d. Cleveland, Ohio.

Nuoširdžiai dėkojame visiems dalyvavusiems atsisveikinime, laidotuvėse. Širdingas ačiū visiems išreikšusiems užuojautą žodžiu, laiškais, spaudoje ir gėles. Ačiū p. Stempuziui už pranešimą per radiją.

Mūsų gili padėka ponams Michnikams ir jų dukrelei Rūtai Ragland už suteiktą suraminimą pirmomis ir skaudžiausiomis valanudomis. Už padėjimą sutvarkyti visų reikalų Miami.

Esame labai dėkingi ALT Sąjungos skyriui Clevelande atstovaujant p. K. Karaliui ir p. V. Stuogiui. Dėkojame p. Karaliui už pasakytą kalbą šermeninėje ir pasakytus atsisveikinimo žodžius kapinėse.

Širdingai dėkojame Čiurlionio Ansambliui, muzikams ponams Mikulskiems už sugiedojimą giesmių šermeninėje ir kapinėse. Ponai Mikulskienei už padėjimą karstan žiupsnelį Lietuvos žemėlės (kurį Jis labai mylėjo). Nuoširdžiausiai dėkojame ponui Mikulskiui už pasakytą tokią širdingą ir jautrią kalbą šermeninėje ir atsisveikinimą kapinėse.

Dėkojame karsto nešėjams ir visiems dalyvavusiems paskutiniame patarnavime.

Nuliūdę ŽMONA BRONĖ,
DUKROS ALDONA ir RŪTA
ir SŪNUS VYTAUTAS

Mūsų Mielam Prieteliui

A. A.

STEPUI KĘSGAILAI

amžinybėn iškeliavus, dalinamės skausmu ir liūdesiu su žmona JANE ir giminėmis

Janė ir Juozas
Daunorai

Buvusiam, ir paskutiniam Kauno miesto burmistrui

A. A.

STEPONUI

KĘSGAILAI-KENSTAVIČIUI

mirus, jo žmonai, mielai kolegei JONEI, giliausią užuojautą reiškia buvę savivaldybininkai-bendradarbiai

Česlovas ir Elena Gedgaudai

S. Monica, Kalifornija

Tauriam lietuviui ir mielam draugui

A. A.

STEPONUI KĘSGAILAI

mirus, jo žmonai JONEI, broliui ANTANUI, giminėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Juozas ir Ona Cijunskai